Berap I 2024

Raad: 27 juni 2024
Dossiernr.: 2024-118058

Inhoudsopgave

1 Inleiding 4
2 Samenvatting 6
Verzameltabel begrotingswijzigingen 6
3 Ontwikkelingen 7
Taakstelling 2024 Sociaal Domein 7
4 Programma's 9
Programma 1 Bestuur en Ondersteuning 9
Programma 2 Veiligheid 16
Programma 3 Verkeer, Vervoer en Waterstaat 19
Programma 4 Economie 23
Programma 5 Onderwijs 28
Programma 6 Sport, Cultuur en Recreatie 35
Programma 7 Sociaal Domein 47
Programma 8 Volksgezondheid en Milieu 62
Programma 9 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing 72
Algemene Dekkingsmiddelen 76
5 Rechtmatigheid 81
6 Investeringen 83
7 Reserves 88
Algemene Reserve 88
Overige reserves 90
8 Ruimte in de begroting 92

Wijziging op programmaniveau.....93
Ruimte in de begroting.....95

1 Inleiding

Met deze bestuursrapportage (Berap I) informeren wij u over de realisatie van de programmabegroting 2024 over de eerste vier maanden van dit jaar.

Conform artikel 6 van de Financiële verordening gaan wij in de Berap in op de afwijkingen ten opzichte van de begroting voor wat betreft:
A. de realisatie van de beleidsvoornemens en;
B. de lasten en baten per programma en investeringen als deze groter zijn dan € 100.000.

De drie w-vragen komen terug: wat willen we bereiken, wat gaan we daarvoor doen, wat mag het kosten? In de lijn met de jaarstukken (het betreft verantwoording) zijn de vragen als volgt: wat wilden we bereiken, wat hebben we daarvoor gedaan, wat zijn de financiële afwijkingen?

Er wordt gerapporteerd over alle voorgenomen acties uit de programmabegroting onder "wat hebben we daarvoor gedaan". "Geen afwijkingen" betekent dat de actie volgens planning verloopt.

Stoplichtmethode
In deze Berap is de beleidsverantwoording gevisualiseerd met "stoplichten". Er zijn 4 opties:

 een groen bolletje met een vinkje: gereed

 een groen bolletje: volgens planning dan wel is in uitvoering

 een geel bolletje met een uitroepteken: gering buiten de planning (maar nog niet zorgwekkend)

 een rood bolletje met een kruis erin: buiten planning (significante afwijkingen).

Bij de gele en rode stoplichten is de afwijking toegelicht.

Om deze nieuwe weergave van de beleidsverantwoording zo bondig mogelijk te kunnen presenteren is een liggend afdrukstand gekozen

Financiële afwijkingen
Onder "Financiële afwijkingen" zijn de voorgestelde wijzigingen van de geautoriseerde budgetten opgenomen en toegelicht.

Bij "Voortgang incidentele budgetten" worden de incidentele budgetten groter dan € 100.000 gevolgd. Het laatste hoofdstuk van deze Berap gaat in op de ruimte in de begroting.

Begrotingswijziging

Voor de afwijkingen groter dan € 100.000 per programma doen wij conform de Financiële verordening voorstellen om de begroting aan te passen. Indien nodig en/of wenselijk nemen we ook kleinere afwijkingen mee in deze begrotingswijziging.

In hoofdstuk 2 Samenvatting staan de voorgestelde aanpassingen van de begroting. Per onderwerp is een toelichting opgenomen in hoofdstuk 4 Programma's. Daarbij wordt verwezen naar de nummers uit de verzameltabellen. Waar geen specifieke dekking is aangegeven worden de budgettaire effecten ten laste of ten gunste van de incidentele middelen gebracht. De reguliere begrotingswijziging eindigt met een positief incidenteel saldo van € 634.539 en positief structureel saldo van € 445.366. Het incidentele saldo komt ten gunste van de post onvoorzien eenmalig en het structurele saldo komt ten gunste van onvoorzien structureel.

Leeswijzer

In de gepresenteerde tabellen betekent een negatief getal een nadeel en een positief getal een voordeel op de exploitatie:

- lagere inkomsten is een nadeel dus een -.
- hogere inkomsten is een voordeel dus een +.
- hogere uitgaven is een nadeel is een -.
- lagere uitgaven is een voordeel is een +.

2 Samenvatting

Hierna volgt de verzameltabel van de begrotingswijzigingen. De begrotingswijziging eindigt met een positief saldo van € 1.079.905 en komt voor € 634.539 ten gunste van onvoorzien eenmalig en € 445.366 ten gunste van onvoorzien structureel.

De mutaties onvoorzien structureel en de mutaties reserves zijn in deze tabel inbegrepen.

Verzameltabel begrotingswijzigingen

Reguliere begrotingswijzigingen

Programma	Nr.		I/S	Lasten	Baten
5- Onderwijs	1.	Vrijval investeringsruimte onderwijshuisvesting naar bestemmingsreserve IHP	I	586.131	
7- Sociaal Domein	2.	Opvang Oekraïense vluchtelingen	I	-6.600.000	6.600.000
	3.	Verschuiving budget onvoorzien met bestemming naar Sociaal Domein	S	-130.905	
8- Volksgezondheid en Milieu	4.	FUMO	I	-55.618	
Algemene Dekkingsmiddelen	5.	Rente kort geld	I	275.000	
	6.	Bijstelling opbrengst OZB	S		200.000
	7.	Toevoeging aan bestemmingsreserve IHP	I	-586.131	
	8a.	Actualisatie reserves - vrijval div. bestemmingsreserves	I	-353.519	353.519
	8b.	Actualisatie reserves - bestemmingsreserve Regiodeal	I	-3.468.752	3.468.752
	9a.	Vrijval onvoorzien met bestemming (structureel)	S	226.447	
	9b.	Verschuiving budget onvoorzien met bestemming naar Sociaal Domein	S	130.905	
Investeringen		Extra kapitaallasten door hogere kredieten (zie hoofdstuk investeringen)	S	-41.680	
		Onderuitputting kapitaallasten hogere kredieten (zie hoofdstuk investeringen)	I	41.680	
		Incidentele onderuitputting kapitaallasten 2024	I	373.477	
		Structurele onderuitputting kapitaallasten	S	60.599	
			Financieel effect Berap I	**1.079.905**	
			Waarvan incidenteel	**634.539**	
			Waarvan structureel	**445.366**	

3 Ontwikkelingen

Taakstelling 2024 Sociaal Domein

In de begroting 2024 is de bezuinigingstaakstelling van € 600.000 als volgt ingevuld:

Onderwerp	Bedrag
Budgetruimte	34.000
Inkomst Beschermd wonen	150.000
Lagere uitgaven als gevolg van de nieuwe inkoop jeugd	420.000
Totaal	604.000

De huidige ontwikkelingen binnen de jeugdzorg hebben geleid tot aanzienlijk hogere kosten. U ziet dit terug in de realisatie in de jaarstukken 2023 maar ook in de begrote cijfers voor 2024. De concept-cijfers voor 2025 zijn (nog) niet anders. De nieuwe inkoop jeugd kan nog steeds tot een besparing leiden wat betreft dit deel van de jeugdzorg. De uitgaven op de andere gebieden van de jeugdzorg stijgen echter dusdanig snel, dat wij in zijn algemeenheid een besparing op jeugdzorg in 2024 niet meer als realistisch zien. Wij hebben ons beraden op andere oplossingen die deze € 420.000 kunnen opvangen. Hiervoor hebben wij o.a. gekeken naar nieuwe ontwikkelingen, die nog niet in de begroting vertaald zijn.

Eén van deze ontwikkelingen is de samenwerking op het gebied van het beleid sociaal domein. Na het uitstappen van de gemeente Harlingen uit de samenwerking zijn er opnieuw gesprekken gevoerd met de gemeenten Vlieland en Terschelling. Dit heeft o.a. geresulteerd in een goede afspraak over het verdelen van de kosten. Binnenkort zal ook de concrete dienstverleningsovereenkomst worden afgerond. De kosten van de medewerkers van het beleidsteam zijn in de begroting van Waadhoeke opgenomen maar de doorberekening nog niet. Op basis van de begrote cijfers kan een inkomst van € 216.000 in de begroting worden opgenomen.

Als tweede is uit de jaarstukken 2023 gebleken dat er wederom een aanzienlijk bedrag voor Beschermd Wonen binnen is gekomen van afgerond 1 miljoen euro. Dit betreft middelen die centrumgemeente Leeuwarden ontvangt. De bestedingen in Fryslân blijven royaal onder de beschikbare middelen, waardoor de overgebleven middelen aan de Friese gemeenten wordt uitgekeerd. De wijziging in bekostiging van Beschermd Wonen is weer uitgesteld dus deze situatie blijft de komende jaren hetzelfde. Wij achten het verantwoord om de raming van € 150.000, die met ingang van 2024 is opgevoerd, te verhogen met € 204.000 naar € 354.000.

Voorstel nieuwe invulling deel taakstelling 2024	Bedrag
Inkomst kosten beleidsteam sociaal domein	216.000
Verhoging inkomst Beschermd Wonen	204.000
Totaal	420.000

4 Programma's

Programma 1 Bestuur en Ondersteuning

Nabij besturen

Wat willen we bereiken?

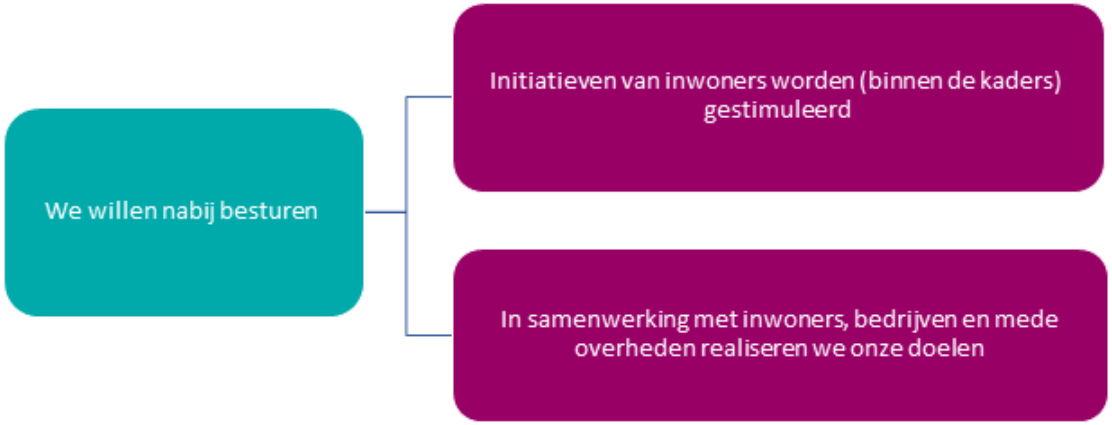

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Initiatieven van inwoners worden (binnen de kaders) gestimuleerd	Toelichting
		We bespreken initiatieven op de intaketafel voor een integrale benadering.	.
		We zetten dorpen- en wijkencoördinatoren in.	
		We subsidiëren initiatieven vanuit het dorpen- en wijkenfonds.	
		We zetten dorps- en wijkbudgetten in.	

Status Berap I	Status Berap II	In samenwerking met inwoners, bedrijven en mede overheden realiseren wij onze doelen	Toelichting
		We stimuleren dorpen/wijken bij dorps- en wijkvisies.	
		We experimenteren met de DOM-methodiek.	
		We betrekken burgers en bedrijven bij de totstandkoming van de omgevingsvisie	
		We experimenteren met het participatie-instrument 'De stem van Waadhoeke'.	

Programma Ontwikkelperspectief

Wat willen we bereiken?

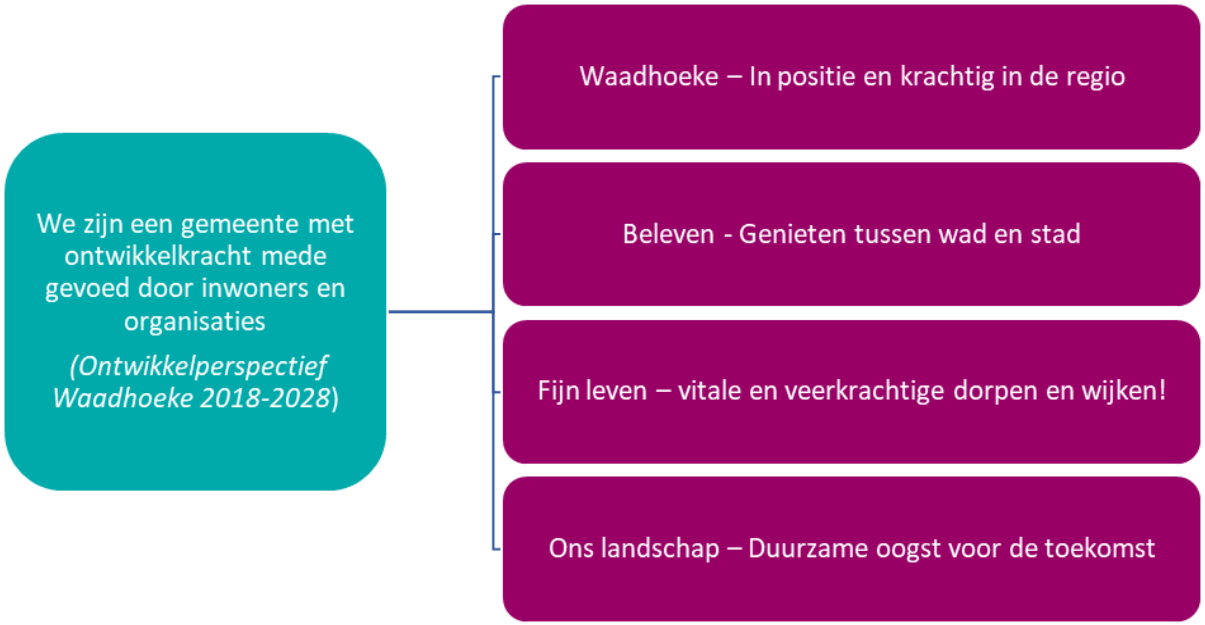

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Waadhoeke - In positie en krachtig in de regio	Toelichting
		We faciliteren innovatie.	
		We zetten in op behouden en aantrekken van talent.	
		We versterken het vestigingsklimaat.	
		We werken slimmer samen.	

Status Berap I	Status Berap II	Beleven - Genieten tussen Wad en stad	Toelichting
✓		We doen een aanvraag voor Planetarium Wereld Erfgoed.	
●		We realiseren het project Op paad Lâns it Waad.	
●		We werken samen met Academie van Franeker.	
●		We nemen deel aan Sense of Place (o.a. Dijk van een Wijf).	
●		We onderzoeken hoe het oude stadhuis van Franeker een bredere functie kan krijgen.	

Status Berap I	Status Berap II	Fijn leven - vitale en veerkrachtige dorpen en wijken!	Toelichting
●		We zetten in op Dorpsontwikkelingsmaatschappijen (DOM).	
✓		We lobbyen voor middelen voor transitie van bestaande woningvoorraad.	
●		In minimaal 3 kernen of wijken waar de leefbaarheid onder druk staat of dreigt te staan, willen we concrete maatregelen nemen om de leefbaarheid te versterken.	
●		Middels pilots innovatief publiek vervoer willen we aan de slag met het verbeteren van het mobiliteitsaanbod in de regio.	

Status Berap I	Status Berap II	Ons Landschap - Duurzame oogst voor de toekomst	Toelichting
		We nemen deel aan Greidhoeke plus.	
		We werken samen met het kenniscluster verzilting.	
		We nemen deel aan een initiatief waarbij gemeentelijke groene reststromen beschikbaar worden gesteld voor toepassing in de agrarische sector.	
		We zetten middels een landbouwcoördinator in op netwerk- en relatiebeheer met agrarische bedrijven.	

Programma Dienstverlening

Wat willen we bereiken?

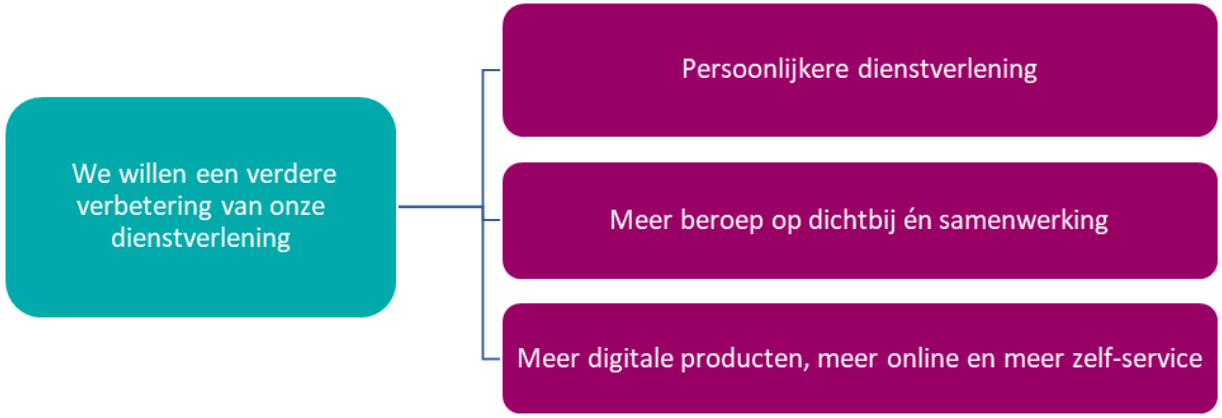

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Persoonlijke dienstverlening	Toelichting
		Verbeteringen doorvoeren vanuit het onderzoek telefonische bereikbaarheid.	
		Teksten toetsen op helder en makkelijk taalgebruik, en waar nodig herschrijven (het zogeheten B1 niveau). Interne bewustwording en training realiseren door het organiseren van de 'Week van de Taal' of 'maand van de Taal'.	
		Start van het Serviceloket in Sint Annaparochie.	

Status Berap I	Status Berap II	Meer beroep op dichtbij én samenwerking	Toelichting
		Experiment uitoefenen met participatietool 'Stem van Waadhoeke'.	
		Pilot uitvoeren in het kader van reisdocumenten aan huis bezorgen.	
		Methodiek klantreizen evalueren en evt. borgen in de organisatie.	
		Klantreis "intake" bij het gebiedsteam.	

Status Berap I	Status Berap II	Meer digitale producten, meer online en meer zelf-service	Toelichting
		Implementatie voorbereiden van een volledig digitale balie.	
		Implementatie realiseren van e-diensten voor Burgerzaken producten.	Door verkiezingen enkele e-diensten later in het jaar gepland.

Wat zijn de financiële afwijkingen?
Er zijn geen financiële afwijkingen in programma 1.

Voortgang incidentele budgetten

Ontwikkellijnen & Regiodeal
Een deel van het budget ontwikkellijnen is inmiddels bestemd voor het aanjagen van projecten voor het ontwikkelperspectief. De uitgaven volgen in de loop van dit jaar. Bestedingen zijn o.a.:

- Het uitvoeringsplan Economie 2021-2023;
- De kosten voor de inzet van ontwikkellijntrekkers;
- Kosten Uitwerking Regio Deal tot een uitvoeringsconvenant;
- Kosten kwartiermaker landbouw en Europa;
- Meerjarige vitaliteitsscans van het Fries Sociaal Planbureau naar de brede welvaart in Waadhoeke;
- Bijdrage Sense of Place;
- Bijdrage aan project verwaarden groene reststromen;
- Project Bildtdijken: cofinanciering LEADER subsidie.

	Begroting	Besteding	Restant
Ontwikkellijnen & Regiodeal	236.768		236.768

Programma 2 Veiligheid

Wat willen we bereiken?

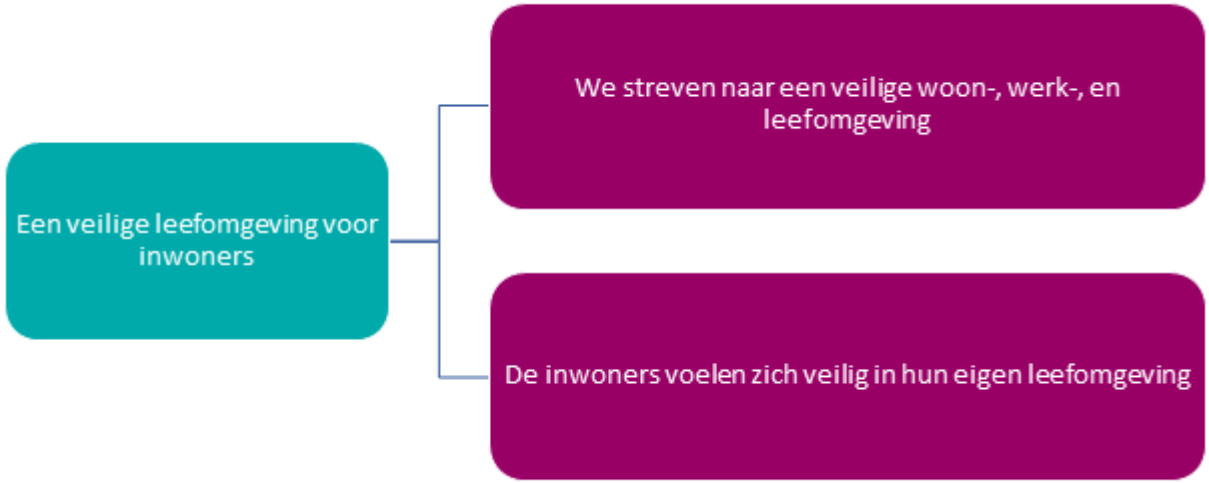

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	We streven naar een veilige woon-, werk-, en leefomgeving	Toelichting
		We werken samen met veel verschillende ketenpartners, zodat we bijzonderheden vroegtijdig signaleren.	
		We geven collega's, inwoners en ondernemers voorlichting over veiligheidsthema's.	
		Er wordt handhavend opgetreden volgens de beleidskaders.	
		We sturen besmettingsbrieven bij inbraken.	
		We doen horeca-controles en passen het sanctiebeleid toe.	
		We maken een integrale preventieve/repressieve aanpak op jeugdoverlast.	
		We nemen jaarlijks deel aan een crisisoefening.	
		We voeren het geactualiseerde integraal veiligheidsplan uit.	
		Starten met de regietafel Jeugd.	

Status Berap I	Status Berap II	De inwoners voelen zich veilig in hun eigen leefomgeving	Toelichting
		Het integraal veiligheidsbeleid aan de hand van de geprioriteerde thema's uitvoeren.	
		Meer aandacht besteden aan bewustwording over ondermijning en georganiseerde criminaliteit en hier steviger tegen optreden.	
		Meer aandacht besteden aan bewustwording over cybercrime.	
		De boa’s gemeentebreed inzetten, daar waar dat het meest nodig is.	
		Meer aandacht besteden aan bewustwording over maatschappelijk ongenoegen, polarisatie en radicalisering.	

Wat zijn de financiële afwijkingen?
Er zijn geen financiële afwijkingen in programma 2.

Voortgang incidentele budgetten
Niet van toepassing.

Programma 3 Verkeer, Vervoer en Waterstaat

Wat willen we bereiken?

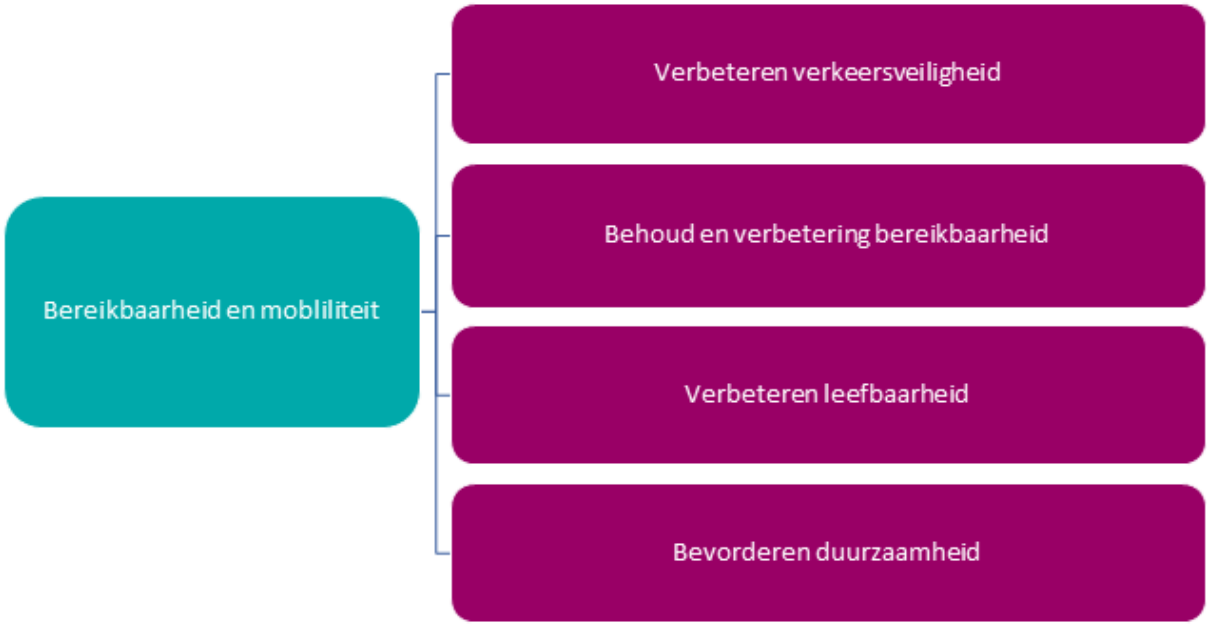

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Verbeteren van verkeersveiligheid	Toelichting
		We maken een eenduidige ordening en inrichting van wegen. De grootste knelpunten zijn in de Mobiliteitsvisie benoemd en geprioriteerd.	
		We zorgen dat er veilig binnen/ buiten de bebouwde kom gefietst kan worden. Zo realiseren we een fietspad tussen Winsum naar Hatsum, treffen we enkele maatregelen op het tracé Leeuwarden-Franeker, onderzoeken we de situatie in en rond Berltsum.	
		Op de locatie van de niet actief beveiligde overgang (NABO) bij Deinum realiseert Pro Rail in nauwe samenwerking met provincie en gemeente een tunnel.	
		We gaan in gesprek met scholen om de locatie om de school te verbeteren en dit te combineren met voorlichting.	
		We geven verkeerseducatie, doen aan gedragsbeïnvloeding en handhaven daar waar nodig.	

Status Berap I	Status Berap II	Behoud en verbetering van bereikbaarheid	Toelichting
		We maken aantrekkelijkere fietsverbindingen/-netwerk.	
		We overleggen met de provincie over de kwaliteit en het behoud van het openbaar vervoer.	
		We werken samen met de provincie aan de voorbereidingen voor de verbredingen van de bocht in het Van Harinxmakanaal.	
		We plegen groot onderhoud aan de haven in Ried (damwand en hekkelen).	

Status Berap I	Status Berap II	Verbeteren leefbaarheid	Toelichting
		We starten voorlichting-, en gedragscampagnes, zoals de 'moddercampagne', 'wij gaan weer naar school' en zijn actief deelnemer van het project 'Doortrappen'.	
		Via het verruimd werkbudget pakken we - in nauw overleg met betrokkenen - eenvoudige problemen en wensen op.	

Status Berap I	Status Berap II	Bevorderen duurzaamheid	Toelichting
		We plaatsen laadpalen.	
		We overleggen met de provincie over de kwaliteit en het behoud van het openbaar vervoer.	
		Vanuit een positieve grondhouding kijken we naar nieuwe ontwikkelingen rondom duurzame mobiliteit.	

Wat zijn de financiële afwijkingen?
Er zijn geen financiële afwijkingen in programma 3.

Voortgang incidentele budgetten

Aanpak NABO Deinum
De raad is met een memo van 18 april 2024 geïnformeerd over de aanpak van de niet actief beveiligde overweg (NABO) van Prorail bij Deinum. De geplande uitvoering schuift een jaar door: de tunnel kan niet eerder worden gebouwd dan in de zomer van 2025.

	Begroting	Besteding	Restant
NABO Deinum	400.000	4.800	395.200

Omvorming schelpenpaden naar duurzamere / onderhoudsarme paden
Het project loopt vertraging op door het niet tijdig kunnen leveren van het materiaal. Nadere informatie over voortgang volgt in Berap II.

	Begroting	Besteding	Restant
Omvorming schelpenpaden naar duurzamere/ onderhoudsarme paden	1.000.000	-	1.000.000

Project (verkeers)maatregelen Zwarte Haan
De maatregelen bovenaan de Nieuwebildtdijk zijn klaar. De verdere uitvoering is mede afhankelijk van de inbreng van de omwonenden.

Mobiliteitsvisie maatregelen
Er zijn diverse maatregelen in voorbereiding of in onderzoek. Via een voortgangsrapportage wordt de raad medio 2024 over de voortgang en planning geïnformeerd.

	Begroting	Besteding	Restant
Mobiliteitsvisie maatregelen	730.000	-	730.000

Programma 4 Economie

Wat willen we bereiken?

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Behouden en aantrekken werknemers, bedrijven en bezoekers	Toelichting
		Dit is de rode draad van het sociaal economisch actieprogramma (SEAP). In dit plan geven we uitvoering aan deze ambitie via de 13 businesscases. Voor 2024 werken we aan een actueel SEAP II waarin ook de middelen van de regiodeal worden betrokken.	
		We informeren de raad periodiek over de voortgang van het SEAP.	

Status Berap I	Status Berap II	Stimuleren van waardevol toerisme	Toelichting
		We zetten in op het verbeteren van zichtbaarheid en samenwerking in nauwe samenwerking met onze externe partners door o.a. een meerjarenplan op te stellen voor de marketing van regio Noardwest, bijeenkomsten te organiseren.	
		We gaan de informatievoorziening verbeteren door te werken aan het productaanbod, de zicht- en vindbaarheid, de naamsbekendheid en de doorontwikkeling van toeristische informatiepunten.	
		We doen mee aan de Pilot Green Destinations, waarmee we onze regio middels een certificaat op de kaart willen zetten als duurzame bestemming.	We zijn met omliggende gemeenten en de provincie in gesprek over het gezamenlijk doorlopen van het certificeringstraject. Duidelijkheid daarover wordt in de loop van 2025 verwacht.
		We versterken Franeker als toeristische trekker door onder andere voorbereidingen te starten voor de realisatie van een Toeristisch Overstap Punt in Franeker, het ondersteunen van het Planetarium met nieuwe Unesco Wereld erfgoedstatus.	
		We versterken het landschap als toeristische trekker. Dit doen we onder andere door te werken aan de realisatie van 'Dijk van een Wijf'.	

Status Berap I	Status Berap II	Zorgen voor vitale en aantrekkelijke winkelcentra (Franeker en St. Annaparochie)	Toelichting
		We blijven in nauw contact met de ondernemers in deze winkelgebieden o.a. door periodiek overleg, het beschikbaar stellen van subsidies en het innen (en uitkeren) van reclamebelasting.	
		We investeren in de openbare ruimte, zoals de verlichting en de Dijkstraat in Franeker.	
		We zetten in op kwantitatief en kwalitatief meer aanbod van activiteiten en evenementen en meer bekendheid door inzet van diverse promotiekanalen.	
		We gaan aan de slag met de acties die voortkomen uit de geactualiseerde binnenstadsvisie voor Franeker waaronder het vergroenen van de inrichting van de stad en een verder upgrade van de Dijkstraat.	
		We zetten de samenwerking via het binnenstadsmanagement Franeker voort.	
		Samen met de ondernemers uit Sint Annaparochie gaan we aan de slag met Dorpsvisie + Uitvoeringsagenda Vitaal Sint Annaparochie.	
		De afgelopen jaren hebben we gemerkt dat een verbindende schakel tussen ondernemers, overige stakeholders en gemeente noodzakelijk is voor het goed functioneren van de winkelcentra.	

Status Berap I	Status Berap II	Verbeteren ondernemersklimaat	Toelichting
		We verbeteren dienstverlening naar ondernemers o.a. door het bezoeken en in gesprek gaan met ondernemers met plannen.	
		We houden het digitaal Ondernemersloket up-to-date en verbeteren vanuit de signalen die wij van ondernemers krijgen.	
		Ondernemers bieden we ondersteuning bij het zoeken naar subsidies en mogelijkheden om te verduurzamen en te innoveren.	
		We communiceren actief via diverse mediakanalen waaronder het verzenden van digitale nieuwsbrieven.	
		We werken aan de relatie door bedrijfsbezoeken, bijwonen en/of organiseren netwerkbijeenkomsten en periodiek overleg met ondernemersverenigingen.	
		We bieden een programma aan voor startende ondernemers en voor ondernemers die nadenken over het toekomstperspectief van hun bedrijf.	

Wat zijn de financiële afwijkingen?
Er zijn geen financiële afwijkingen in programma 4.

Voortgang incidentele budgetten

Herstructurering Dijkstraat Oost Franeker
In voorbereiding.

	Begroting	Besteding	Restant
Herstructurering Dijkstraat Oost Franeker	438.000	-	438.000

Programma 5 Onderwijs

Wat willen we bereiken?

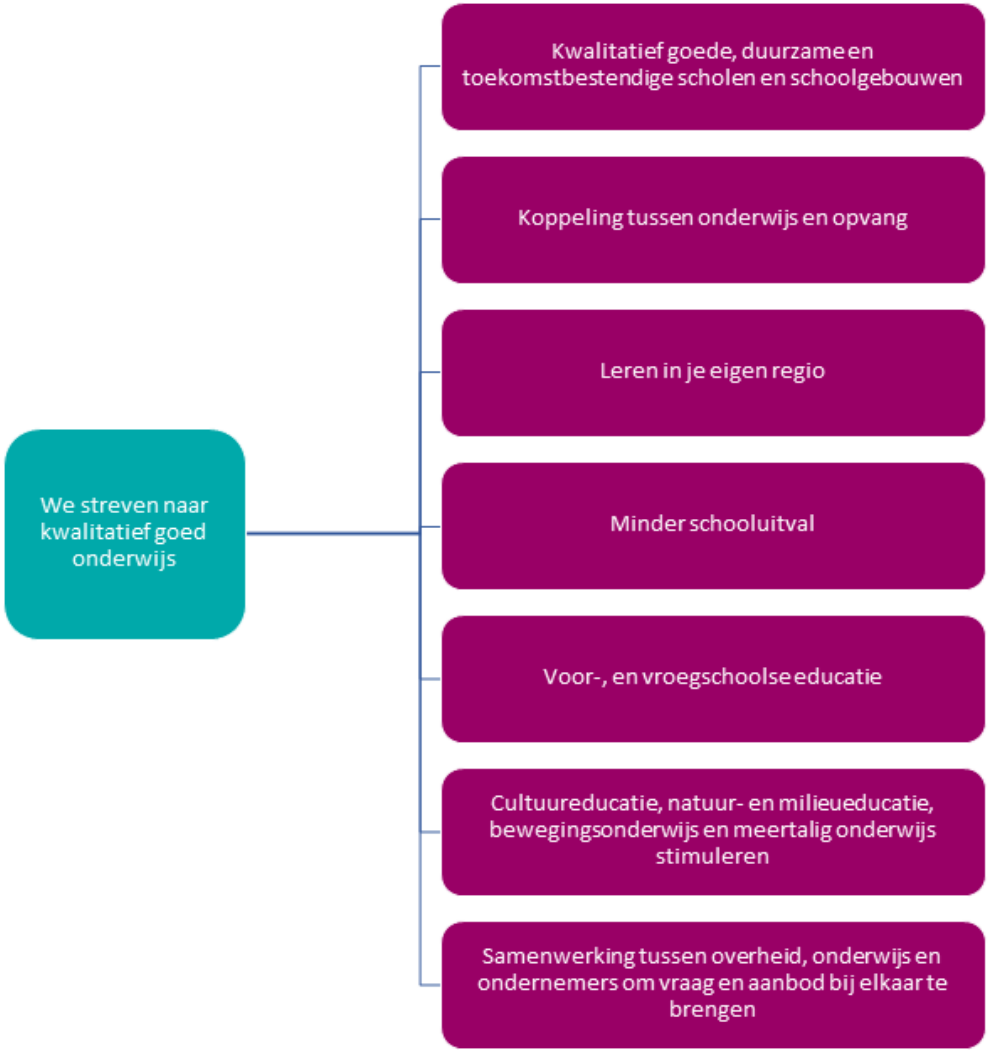

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Kwalitatief goede, duurzame en toekomstbestendige scholen en schoolgebouwen	Toelichting
		We voeren een locatieonderzoek uit voor de nieuwbouw AMS en De Kabas. Daarbij worden geschikte locaties voor de clustering van beide scholen onderzocht.	
		We gaan een nieuw integraal huisvestingsplan onderwijs opstellen voor de periode 2025-2028.	Er moet eerst een locatie worden gekozen voor de AMS/Kabas. Daarna kan herijking van het IHP starten. Zie raadsmemo maart 2024.

Status Berap I	Status Berap II	Koppeling tussen onderwijs en opvang	Toelichting
		We financieren een naschools aanbod van sport- en cultuuractiviteiten voor jongeren van het voortgezet onderwijs door met het project ‘Rijke schooldag’ het aanbod op en rondom scholen naar jongeren te brengen.	
		De middelen die we ontvangen hebben in het kader van NPO zetten we in om de samenwerking tussen onderwijs, opvang, sport, cultuur en zorg te versterken en uit te breiden.	

Status Berap I	Status Berap II	Leren in je eigen regio	Toelichting
		We financieren het project Maatschappelijke Diensttijd waarmee wordt ingezet op de verbinding tussen basis- en voortgezet onderwijs en de lokale arbeidsmarkt.	
		Het Friesland College verzorgt in opdracht van de gemeente opleidingen op het gebied van alfabetisering, Nederlands als tweede taal en voor de training van vrijwilligers en taal-coördinatoren van de beide DigiTaalHuizen in Franeker en St Annaparochie	

Status Berap I	Status Berap II	Minder schooluitval	Toelichting
		We gaan het pilotproject met It Twalûk en De Bolder evalueren. Doel van de aanpak is om meer leerlingen uit de buurt van Franeker een passend aanbod te geven en inclusiever onderwijs na te streven.	

Status Berap I	Status Berap II	Voor-, en vroegschoolse educatie	Toelichting
		We werken de resultaatafspraken VVE voor de vroegschoolse educatie met het primair onderwijs verder uit, waarmee er een ononderbroken leerlijn komt binnen de VVE.	
		Wij zorgen ervoor dat de peuters op het AZC een educatief aanbod in de peuteropvang op het AZC krijgen met een erkend VVE programma en ouderbetrokkenheid, mede door de inzet van de bibliotheek	
		We bekostigen binnen het onderwijsachterstandenbeleid extra NT2 deskundigheid bij het basisonderwijs ter aanvulling op de bekostiging van de schakelklassen op het AZC.	
		We zetten op lokaal niveau extra middelen in voor de toeleiding en het bereik van de doelgroep en op de taalontwikkeling en ouderbetrokkenheid. Dit in samenwerking met de kinderopvang, scholen, JGZ, bibliotheek, gebiedsteams en andere instellingen.	

Status Berap I	Status Berap II	Cultuurseducatie, natuur- en milieueducatie, bewegingsonderwijs en meertalig onderwijs stimuleren	Toelichting
		We stimuleren het gebruik van het Frysk, Bildts en Franekers in het basisonderwijs door het subsidiëren van taalactiviteiten binnen het cultuureducatieprogramma Waadzinnig.	
		We onderzoeken de mogelijke uitbreiding van het cultuureducatieprogramma Waadzinnig naar het voortgezet onderwijs en het creëren van een doorlopende leerlijn.	
		We overleggen met onderwijs- en taalpartners om samen – ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid – de meertaligheid te stimuleren en te komen tot nieuwe taalinitiatieven en -activiteiten.	
		We subsidiëren scholen die gebruik willen maken van het programma de Bibliotheek op school (dBos).	
		We stimuleren meertalig aanbod door het leesbevorderingsprogramma Boekstart in de kinderopvang te subsidiëren.	

Status Berap I	Status Berap II	Samenwerking tussen overheid, onderwijs en ondernemers om vraag en aanbod bij elkaar te brengen	Toelichting
		We zetten verder in op het O3-concept op het voortgezet onderwijs door het programma 'Leren en werken in je eigen regio' op het VMBO te financieren.	
		We onderzoeken in hoeverre het onderwijsprogramma 'Leren en werken in je eigen regio' met middelen uit de regiodeal kan worden uitgebreid voor andere scholieren, herintreders, zij-instromers en nieuwkomers op de arbeidsmarkt.	

Wat zijn de financiële afwijkingen?

Kapitaallasten onderwijshuisvesting

In de begroting worden jaarlijks bedragen gereserveerd ter dekking van de kapitaallasten onderwijshuisvesting. De restantraming voor het basisonderwijs is € 178.471. De raming voor het voortgezet onderwijs is € 407.660. Voor 2024 worden geen nieuwe investeringen meer verwacht. Voorgesteld wordt de bedragen toe te voegen aan de bestemmingsreserve IHP, overeenkomstig de werkwijze van voorgaande jaren. Deze bestemmingsreserve is met de kadernota 2021-2024 ingesteld ter dekking van de incidentele kosten omtrent nieuwbouw AMS.
De toevoeging aan de reserve staat financieel opgenomen onder de Algemene dekkingsmiddelen.

Voorstel begrotingswijziging				
Nr.	**Omschrijving**	**I/S**	**Lasten**	**Baten**
1.	Vrijval investeringsruimte onderwijshuisvesting naar bestemmingsreserve IHP	I	586.131	

Voortgang incidentele budgetten

Aanvullen en moderniseren gymmaterialen

Voor een op een vervanging van afgekeurde materialen is het begrote budget niet toereikend. Daarom is er een inventarisatie van noodzakelijke aanvulling en gewenste vernieuwing van materialen uitgevoerd in samenwerking met team FRL. Dit is recent afgerond. Opmaken van het hieraan verbonden kostenplaatje loopt nu. Eventueel resterende ruimte zal o.b.v. prioriteit besteed worden aan vervanging van overige afgekeurde materialen dan wel verdergaande innoverende maatregelen. Verwachting is dan ook dat het volledige budget dit jaar uitgeput wordt.

	Begroting	**Besteding**	**Restant**
Aanvullen en moderniseren gymmaterialen	100.000	-	100.000

Nationaal Programma Onderwijs

Onderstaand de actuele meerjarenraming NPO. Er zijn in 2024 nog geen uitgaven gedaan. Die fluctueren over het jaar.

Meerjarenbegroting Nationaal Programma Onderwijs	Totaal	2022	2023	2024	2025
Voorschoolse educatie					
Extra inzet gebiedsteam (dreigende) thuiszitters	212.514	29.164	121.828	61.522	0
Project Rijke schooldag voortgezet onderwijs	100.000	0	50.000	25.000	25.000
Cultuureducatie, Natuur- en milieueducatie	37.700	25.136	0	6.564	6.000
Gezondheid en sport op school	100.000	0	0	50.000	50.000
Leren en werken in je eigen regio en Maatschappelijke Diensttijd	50.000	0	30.000	10.000	10.000
Programma 'De Bibliotheek op school' beschikbaar maken voor alle basisscholen	100.000	99.630	0	0	370
Nader in te vullen / o.a. ambtelijke capaciteit	80.090	0	30.000	20.090	30.000
Totaal werkelijk 2022/2023 en actuele begroting	**680.304**	**153.930**	**231.828**	**173.176**	**121.370**

Programma 6 Sport, Cultuur en Recreatie

Sport

Wat willen we bereiken?

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Door sport en bewegen staan nog meer inwoners gezonder, prettiger en actiever in het leven	Toelichting
		Inzet Team FRL Waadhoeke op het gebied van bewegingsonderwijs en schoolsportdagen.	
		Samen met het onderwijs en Sport Fryslân bieden we een kennismakingsprogramma sport en cultuur voor het voortgezet onderwijs: “De Rijke Schooldag”.	
		We starten de Pilot drempelloos sporten en cultuur voor jongeren in het voortgezet onderwijs.	
		Wij zorgen voor een aanbod voor kwetsbare doelgroepen door de inzet van de "buurtsportcoach inclusief sporten".	

Status Berap I	Status Berap II	Meer sportverenigingen omarmen hun maatschappelijke rol en spelen in op flexibiliteit, modernisering en vernieuwing van hun aanbod	Toelichting
		Inzet verenigingsondersteuner Team FRL Waadhoeke.	
		We gaan sportverenigingen helpen innoveren, door de inzet van de verenigingsondersteuner en de buurtsportcoaches.	
		We stimuleren samenwerking tussen sportverenigingen, door de inzet van de verenigingsondersteuner en de buurtsportcoaches.	

Status Berap I	Status Berap II	Alle sportvoorzieningen zijn betaalbaar, kwalitatief van hoog niveau, duurzaam en optimaal bezet	Toelichting
		We ondersteunen sportverenigingen bij het verduurzamen van hun sportaccommodatie, door middel van het geven van advies en informatie, waarbij wij voornemens zijn een financiële regeling verduurzaming maatschappelijk vastgoed in te stellen.	
		We stimuleren samenwerking, vooral bij renovatie of nieuwbouw van de accommodatie, door advisering op multifunctioneel gebruik.	

Status Berap I	Status Berap II	Elke kern heeft een omgeving die uitnodigt om te sporten, te spelen of te bewegen	Toelichting
		We ondersteunen Initiatieven voor spelen en sporten in openbare ruimte.	

Cultuur

Wat willen we bereiken?

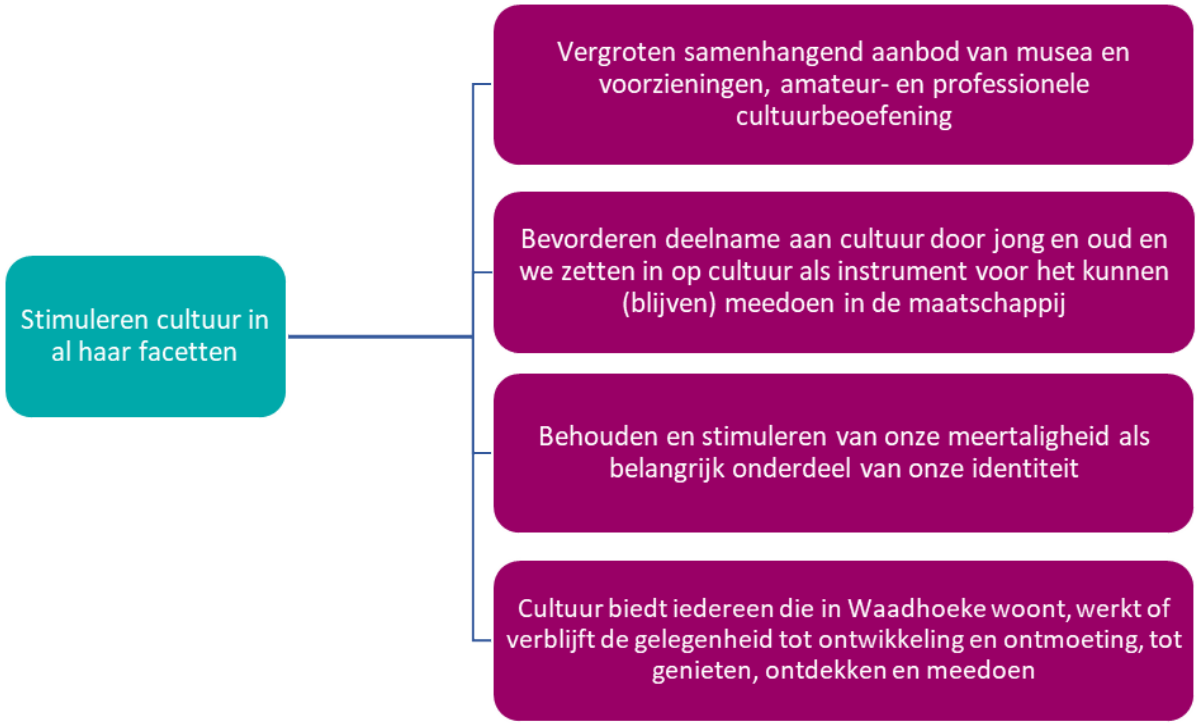

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Vergroten samenhangend aanbod van musea en voorzieningen, amateur- en professionele cultuurbeoefening	Toelichting
✓		We laten een onafhankelijk onderzoek uitvoeren om te komen tot een toekomstbestendig Theater de Koornbeurs.	
		We promoten het Planetarium Wereld Erfgoed en zoeken de verbinding met andere culturele hotspots.	
		We zetten een cultuurcoach in om cultuuraanbieders met elkaar in contact te brengen voor informatie-uitwisseling, afstemming en samenwerking.	
		We overleggen periodiek met het cultuurveld (Cultuurplatform Waadhoeke) om ons beleid te toetsen op doelmatigheid en nieuwe ontwikkelingen tijdig te signaleren.	
		We geven uitvoering aan het gemeentelijk cultuurbeleid door het verstrekken van structurele en incidentele subsidies voor de uitvoering van kunst- en cultuuracties en -activiteiten.	
		We maken jaarlijkse prestatieafspraken met de professionele instellingen.	

Status Berap I	Status Berap II	Bevorderen deelname aan cultuur door jong en oud en we zetten in op cultuur als instrument voor het kunnen (blijven) meedoen in de maatschappij	Toelichting
		We subsidiëren het muziekonderwijs, het cultuureducatieprogramma 'Waadzinnig' en de amateurkunst, zodat kinderen en volwassenen in Waadhoeke de mogelijkheid hebben om hun talenten te ontdekken, in te zetten en verder te ontwikkelen.	
		We onderzoeken samen met het onderwijs de mogelijkheden om te komen tot een doorlopende leerlijn cultuureducatie (van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs).	
		We hebben subsidieregelingen voor nieuwe culturele initiatieven en activiteiten en voeren deze uit.	
		We geven (jaarlijks) een bijdrage aan zowel het volwassenen- als kinderfonds sport & cultuur zodat ook personen met een smalle beurs aan cultuur kunnen deelnemen	
		We zetten een cultuurcoach in om meer samenwerking te realiseren tussen cultuur, sport en welzijn.	
		Samen met het cultuurveld verkennen we de mogelijkheden om te komen tot een jaarlijkse cultuuragenda, om te komen tot een inzichtelijk en compleet aanbod, meer afstemming tussen de aanbieders en een goede activiteitenspreiding.	
		We starten een Pilot drempelloos sporten en cultuurdeelname voor jongeren in het voortgezet onderwijs.	
		Samen met het onderwijs en Sport Fryslân lanceren we een kennismakingsprogramma sport en cultuur voor het voortgezet onderwijs: "De Rijke Schooldag".	

Status Berap I	Status Berap II	Behouden en stimuleren van onze meertaligheid en stimuleren, als belangrijk onderdeel van onze identiteit.	Toelichting
		We geven uitvoering aan het gemeentelijk taalbeleid door het verstrekken van structurele en incidentele subsidies voor de uitvoering van taalacties en -activiteiten.	
		We zetten in op meer samenwerking tussen (taal)organisaties en het vergroten van de zichtbaarheid en positie van het Fries, Bildts en Franekers in onze regio. Dit door de inzet van een meertaligheidscoördinator.	
		We hebben regelmatig overleg met onze taalpartners via het Taalplatform Waadhoeke om meertaligheid te stimuleren en nieuwe activiteiten te ontplooien.	
		We zetten in op meer gebruik van het Frysk, Bildts en Franekers door, samen met verschillende taalpartners, in 2024 een vervolg te geven aan de taalcampagne.	

Status Berap I	Status Berap II	Cultuur biedt iedereen die in Waadhoeke woont, werkt of verblijft de gelegenheid tot ontwikkeling en ontmoeting, tot genieten, ontdekken en meedoen	Toelichting
		We starten een Pilot drempelloos sporten en cultuurdeelname voor jongeren in het voortgezet onderwijs.	
		We geven (jaarlijks) een bijdrage aan zowel het volwassenen- als kinderfonds sport & cultuur zodat ook personen met een smalle beurs aan cultuur kunnen deelnemen.	

Recreatie

Wat willen we bereiken?

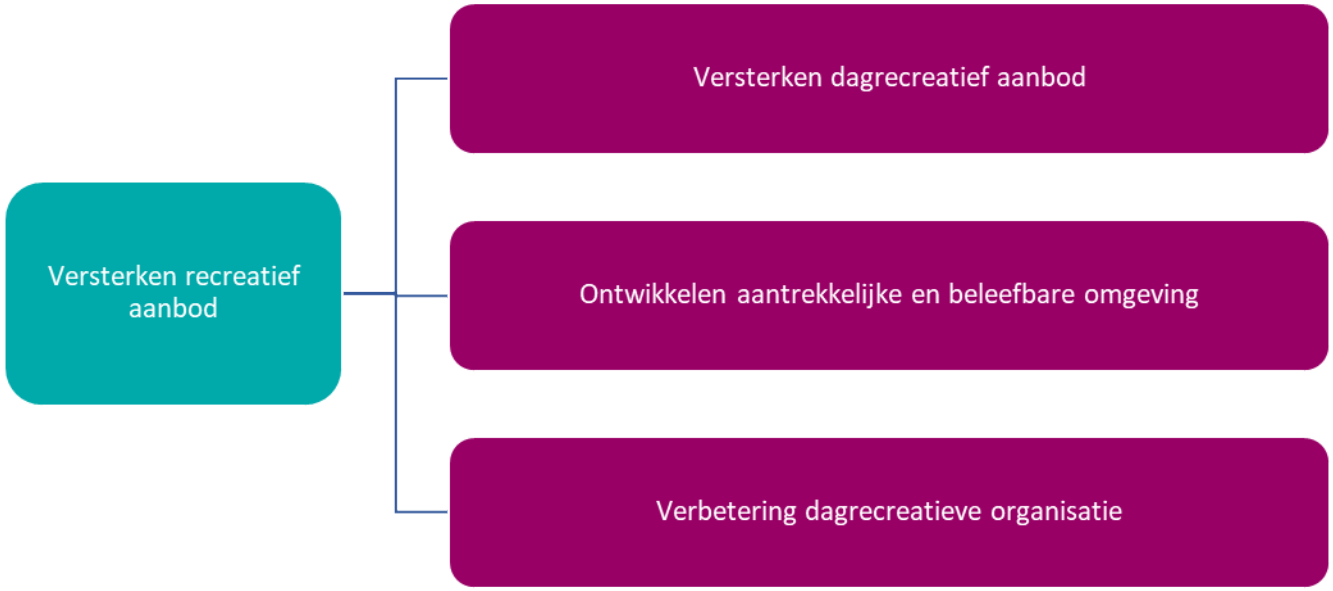

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Versterken dagrecreatief aanbod	Toelichting
		We zetten in op productontwikkeling op basis van beleving/verhalen zowel voor Franeker als het landschap.	
		We zetten in op productontwikkeling aan de Waddenkust met passende activiteiten die de beleving van rust en ruimte versterken (.o.a. Dijk van een Wijf).	
		We verkennen bredere openstelling van bezienswaardigheden en attracties met eigenaren/beheerders.	

Status Berap I	Status Berap II	Ontwikkelen aantrekkelijke en beleefbare omgeving	Toelichting
		We versterken het centrum van Franeker.	
		We zetten in op een doorontwikkeling van de rondvaart/bootverhuur in Franeker.	
		We maken het landschap en de cultuurhistorie van de streken/dorpen beleefbaar en zichtbaar.	
		We stimuleren/faciliteren van de inzet van cultureel/industrieel/agrarisch erfgoed/panden voor recreatief gebruik.	

Status Berap I	Status Berap II	Verbetering dagrecreatieve organisatie	Toelichting
		We ontwikkelen optimale routevoorzieningen	
		We ontwikkelen clusters van voorzieningen (Toeristische Overstap Punten oftewel TOPS) op strategische plekken langs bekende routes.	
		We stellen kaders en uitgangspunten voor nieuwe R&T initiatieven in de nieuwe beleidsnotitie kleinschalige logies.	
		We signaleren strategische/kansrijke locaties voor camperplaatsen voor recreatieve ondernemers.	

Wat zijn de financiële afwijkingen?

Beheerplan Openbaar Groen
De werkzaamheden conform het beheerplan zijn enigszins vertraagd. Reden is dat het beheerplan later dan gepland is vastgesteld later. Daarnaast is de functie van groenbeheerder een half jaar onbemand geweest. Momenteel wordt de nieuwe groenbeheerder ingewerkt.

Begin 2025 zal het beheerplan (financieel) worden bijgesteld.

Voortgang incidentele budgetten

Budget pilot sport & cultuur
In januari 2024 is de implementatie van de pilot sport en cultuur gestart. De bestede middelen in deze periode betreffen uitvoeringskosten. Met ingang van juni 2024 kunnen jongeren hun tegoed uitgeven op YnBeweging, het platform waar sport- en cultuuraanbieders hun aanbod kunnen plaatsen.

	Begroting	Besteding	Restant
Budget pilot sport en cultuur	125.000	8.907	116.093

Bijdrage verduurzaming sportcentrum de Bildtse Slag
Uitbetaling heeft plaatsgevonden in mei, dus buiten de rapportageperiode.

	Begroting	Besteding	Restant
Bijdrage verduurzaming sportcentrum de Bildtse Slag	432.514	-	432.514

Plan verduurzamen maatschappelijk vastgoed - accommodatiebeleid
De startnotitie is goedgekeurd. Uitgaven zullen nog dit jaar plaatsvinden.

	Begroting	Besteding	Restant
Plan verduurzamen maatschappelijk vastgoed - accommodatiebeleid	100.000	-	100.000

Sport: bijdrage sportcomplex Oudebildtzijl
Er is in 2024 nog geen subsidieaanvraag binnengekomen.

	Begroting	Besteding	Restant
Bijdrage sportpark Ouwesyl	213.241	-	213.241

Subsidieregeling verduurzaming maatschappelijk vastgoed sport en cultuur
De regeling loopt en er zijn al diverse aanvragen binnen gekomen. Deze zullen komende tijd behandeld worden.

	Begroting	Besteding	Restant
Subsidieregeling verduurzaming MV sport en cultuur	175.000	-	175.000

De Koornbeurs, trekkenwand
Vervanging trekkenwand is in gang gezet. Loopt volgens planning.

	Begroting	Besteding	Restant
De Koornbeurs, trekkenwand	345.000	110.060	234.941

Ecologisch bermbeheer en biodiversiteit

De werkzaamheden conform het beheerplan zijn enigszins vertraagd. Reden is dat het beheerplan later dan gepland is vastgesteld later.

	Begroting	Besteding	Restant
Ecologisch bermbeheer en biodiversiteit	160.000	73.174	86.827

Programma 7 Sociaal Domein

Participatie

Wat willen we bereiken?

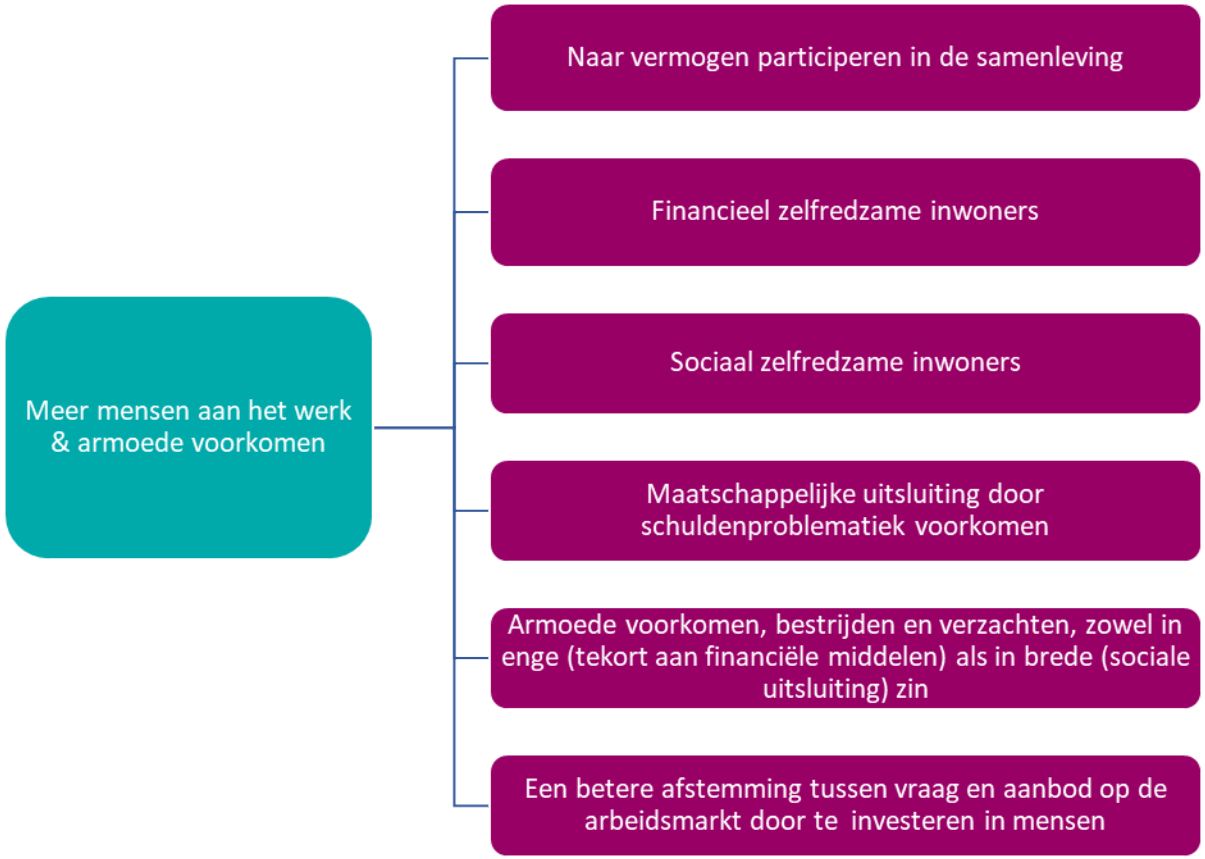

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Naar vermogen participeren in de samenleving	Toelichting
		Met Connexa en andere gesubsidieerde organisaties hebben we passend, laagdrempelig aanbod voor inwoners die niet kunnen participeren via werk.	
		Meer inwoners worden succesvol en duurzaam uitkeringsonafhankelijk door de samenwerking tussen het Werkleerbedrijf en de dienst SoZaWe te intensiveren.	
		We monitoren de lokale effecten van het instrumentarium in het kader van de ontwikkeling Breed Offensief (om meer mensen met een arbeidsbeperking bij de arbeidsmarkt te betrekken) en zetten deze voorzieningen zoveel mogelijk proactief in.	De voorzieningen zijn geïmplementeerd (vastgesteld bij verordening en beleidsregels). Er wordt gewerkt aan indicatoren voor monitoring en evaluatie.
		We onderzoeken de meerwaarde en kansen van een aanvullende voorziening in onze gemeente om meer mensen dichter bij de arbeidsmarkt te brengen. We denken aan een voorziening tussen dagbesteding en re-integratie.	
		We stimuleren kwetsbare werkzoekenden gebruik te maken van werkervaringsplaatsen en proefplaatsen door hen daarvoor financieel te belonen en nazorg wordt een belangrijker onderdeel van de dienstverlening.	

Status Berap I	Status Berap II	Financieel zelfredzame inwoners	Toelichting
		Inkomensbeleid is aan het rijk en we volgen de ontwikkelingen op dit gebied op de voet. Waar nodig stemmen we lokaal beleid af op ontwikkelingen van de rijksoverheid.	
		We voeren de wettelijke Energietoeslag uit en leveren waar dat mag en noodzakelijk is, maatwerk.	
		We zijn bezig met de herijking van het beleid rondom bestaanszekerheid.	

Status Berap I	Status Berap II	Sociaal zelfredzame inwoners	Toelichting
		Samen met ketenpartners werken we aan (de bereikbaarheid van) collectieve voorzieningen voor het vergroten van vaardigheden van kwetsbare inwoners, zoals taalvaardigheid en digitale vaardigheid.	

Status Berap I	Status Berap II	Maatschappelijke uitsluiting door schuldenproblematiek voorkomen	Toelichting
		Naar aanleiding van de evaluatie naar de aanpak van Vroegsignalering in 2023 willen we in 2024 vroegsignalering verder verbeteren. Onder meer door een effectieve koppeling tussen vroegsignalering en schulddienstverlening.	Ingaande 1 januari 2024 is de opvolging van de signalen van betalingsachterstanden belegd bij het gebiedsteams (was daarvoor belegd bij een externe partij). Daarmee is een belangrijke stap gezet. De volgende stap is een naadloze overgang (waar nodig) tussen vroegsignalering en schulddienstverlening. Daarvoor is nodig dat er een actieplan wordt opgesteld dat vanaf de 2e helft 2024 wordt uitgerold.
		We actualiseren het schulddienstverleningsbeleid in het kader van het beleidsprogramma Bestaanszekerheid 2024 – 2028.	Het schulddienstverleningsbeleid is een afgeleide van het in juni 2024 vastgestelde beleid Bestaanszekerheid. Op basis van een actieplan zullen vanaf de 2e helft van 2024 prioriteiten worden gelegd en acties worden opgepakt.
		We continueren het brede Kindpakket om kinderen mee te laten doen aan sport, cultuur en educatie en zorgen voor nog méér bekendheid en gebruik daarvan. We zetten ook het Participatiefonds voor volwassenen voort.	

Status Berap I	Status Berap II	Armoede voorkomen, bestrijden en verzachten, zowel in enge (tekort aan financiële middelen) als in brede (sociale uitsluiting) zin	Toelichting
		We stellen in het eerste kwartaal van 2024 het nieuwe beleid voor Bestaanszekerheid vast. Kernwoorden van dat beleid zijn: autonomie voor de inwoner, integrale aanpak, vereenvoudiging, ervaringsdeskundigheid en vertrouwen.	

Status Berap I	Status Berap II	Een betere afstemming tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt door te investeren in mensen	Toelichting
		We introduceren de Dariuz Wegwijzer, een instrument (soort assessment) voor de inwoner om samen met de professional diens competenties en kwaliteiten te ontdekken. Dat is de basis voor maatwerk in het traject naar werk.	
		Ten behoeve van inwoners met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt, waaronder uitstromers uit het Pro/Vso onderwijs, sluiten we aan met initiatieven op het sociaal economisch actieplan en de regiodeals.	Deze doelgroep kan deelnemen aan bijvoorbeeld de werkcarrousels en praktijkcertificering. Er zullen nog concrete afspraken worden gemaakt over de toeleiding.
		Met het werkleerbedrijf wordt een werkleercarrousel ingericht waar doelgroepen certificaten kunnen behalen die nodig zijn om een kansberoep te kunnen krijgen en te houden.	

Wmo

Wat willen we bereiken?

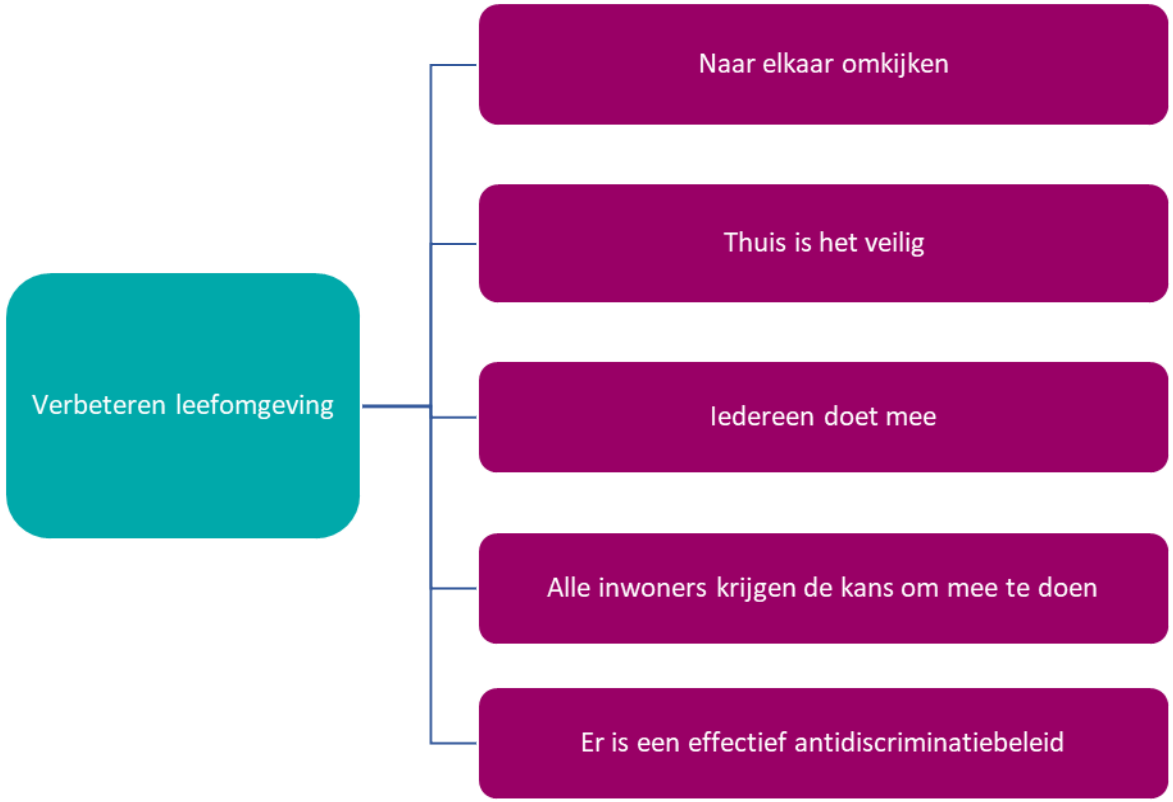

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Naar elkaar omkijken	Toelichting
		Uitvoering geven aan het mantelzorgbeleid middels de vastgestelde uitvoeringsagenda 2023-2024.	Een aantal punten/opdrachten uit de uitvoeringsagenda verloopt niet volgens de oorspronkelijke planning.
		Er wordt ingezet op het versterken van de leefbaarheid, sociale cohesie en samen kracht. In samenwerking met ketenpartners aanvullende en nieuwe initiatieven ontwikkelen die bijdragen aan de verbinding tussen verschillende aandachtsgroepen.	
		Senioren (en “nieuwe senioren”) bewust maken van hun eigen kracht, mogelijkheden en verantwoordelijkheden welke bijdragen aan langer zelfstandig wonen. Daarnaast wordt gekeken of het beleid aangepast dient te worden.	
		Welzijn op recept krijgt vorm in 2024. Het betreft een werkwijze om mensen met psychosociale klachten te helpen door de samenwerking tussen huisarts, eerstelijns zorgverlener, welzijn en het sociaal domein.	
		We koersen op het ontwikkelen van inloopvoorzieningen waar inwoners zelf initiatieven ontwikkelen en organiseren.	
		Er wordt ingezet op het verbeteren van de sociale inclusie. Hierbij gaat het om sociale inclusie in relatie tot het versterken van de sociale basis en de leefomgeving (GALA).	

Status Berap I	Status Berap II	Thuis is het veilig	Toelichting
		Uitvoering geven aan het Fries actieplan ‘Een duurzame aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties’. Dit vindt plaats vanuit de regionale samenwerkingsafspraken die zijn gemaakt (SDF).	
		Uitvoering geven aan het beleid mensenhandel. Dit vindt plaats vanuit de regionale samenwerkingsafspraken die zijn gemaakt (SDF) en maakt onderdeel uit van ondermijning binnen de gemeente.	

Status Berap I	Status Berap II	Iedereen doet mee	Toelichting
		Er wordt onderzoek gedaan of en hoe het aanbod van algemene voor iedereen toegankelijke voorzieningen kan worden uitgebreid om zodoende dure maatwerkvoorzieningen te verminderen.	
		Er wordt uitvoering gegeven aan het convenant Weer Thuis	
		Er wordt een regiovisie Maatschappelijke Opvang gemaakt vanuit Sociaal Domein Fryslân. Hierbij is een belangrijk punt dat er gekeken wordt naar opvang nabij de eigen omgeving.	De planning van SDF is opgeschoven; vaststelling van deze nieuwe regiovisie is volgens de planning van SDF nu Q1 2025.
		Er wordt uitvoering gegeven aan de regiovisie Beschermd Wonen. De kanteling wordt doorgevoerd naar beschermd thuis.	
		Er wordt een plan ontwikkeld voor de komende jaren waarbij ondersteuning zonder indicatie gestalte krijgt. Het gaat hierbij om de waakvlamfunctie. Deze ondersteuning richt zich op mensen met psychische en/of (licht) verstandelijke beperkingen.	In het derde kwartaal wordt uitvoering gegeven aan dit plan.
		We willen dat inwoners en de gemeente in goed vertrouwen met elkaar samenwerken om tot passende oplossingen te komen en inwoners meer bewust laten worden van hun eigen mogelijkheden en hun leefomgeving.	
		Senioren (en “nieuwe senioren”) bewust maken van hun eigen kracht, mogelijkheden en verantwoordelijkheden welke bijdragen aan langer zelfstandig wonen.	Deze bewustwordingscampagne wordt gelanceerd na een wijziging in het beleid met betrekking tot de woonvoorzieningen.
		Component zorg wordt toegevoegd aan de woonvisie.	Dit is in voorbereiding.

Status Berap I	Status Berap II	Alle inwoners krijgen de kans om mee te doen	Toelichting
		We stellen een nieuwe kadernota sociale basis op.	
		We sluiten aan bij de werkwijze van en acties uit de Uitvoeringsagenda Diversiteit en Inclusie 2023-2025.	
		Vanuit het dorpen- en wijkenfonds faciliteren wij initiatieven van onderop, die bijdragen aan de participatie en sociale cohesie in onze dorpen en wijken.	
		We zetten bestaande subsidierelaties in het voorliggend veld op het gebied van welzijn en sport voort.	
		We gaan starten met de pilot Sport en Cultuur.	

Status Berap I	Status Berap II	Er is een effectief discriminatiebeleid	Toelichting
		We voeren de maatregelen uit de Uitvoeringsagenda Inclusie en Diversiteit 2023-2025 uit door inzet van de inclusiecoördinator. Prioritering van die maatregelen vindt plaats op basis van actualiteit en input vanuit ketenpartners.	
		We werken aan (h)erkenning, kennis en bewustwording omtrent discriminatie en racisme met behulp van een publiekscampagne.	
		Er wordt een halfjaarlijks themaoverleg georganiseerd om de voortgang van de uitvoeringsagenda te monitoren.	

Jeugd

Wat willen we bereiken?

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Een integrale aanpak van de zorg met het onderwijs	Toelichting
✖		Met een structurele samenwerkingsvorm en de domeinoverstijgende aanpak met het onderwijs wordt invulling gegeven aan het jaarplan Passend Onderwijs en Zorg op basis van de provinciale regiovisie ‘Mei-inoar foar ús bern’.	In plaats van een jaarplan komt er een 'Actieprogramma Fryske Regiovisie Jeugdhulp', met daarin drie actielijnen. De raad zal door SDF worden geïnformeerd over deze wijziging.

Status Berap I	Status Berap II	Het inschakelen, herstellen en versterken van het probleemoplossen vermogen van kinderen en jongeren, hun ouders en sociale omgeving	Toelichting
●		Het gebruik van algemeen toegankelijke voorzieningen zoals bijvoorbeeld het consultatiebureau, schoolmaatschappelijk werk en dergelijke wordt bevorderd.	
●		Het gebiedsteam zorgt voor draagvlak voor de aanpak bij de ouders. De ouder is primair verantwoordelijk voor het kind en werkt samen met de professionals.	
●		De dekking van het preventieve aanbod van lichte kortdurende jeugdhulp in de gemeente en de verscherpte inkoop jeugd van SDF worden gemonitord. Dit laatste vindt plaats vanuit de regionale samenwerkingsafspraken die zijn gemaakt.	

Status Berap I	Status Berap II	Preventie en vroegsignalering	Toelichting
		De verscherpte inkoop van specialistische jeugdhulp geeft aanleiding om te volgen of er in 2024 leemtes in het preventieve aanbod ontstaan. De algemeen toegankelijke voorzieningen moeten aan de voorkant een voldoende sterke sociale basis vormen.	
		We onderzoeken of de inzet van gebiedsteam medewerkers op de scholen hieraan bijdraagt.	Er is prioriteit gegeven aan de analyse van de overschrijding van het budget Jeugdwet. Hierdoor is de evaluatie van de pilot Gebiedsteam op school verschoven naar Q3 2024.

Status Berap I	Status Berap II	Het tijdig bieden van de juiste hulp op maat	Toelichting
		SDF beperkt de wachtlijsten en de wachttijden van jeugdzorg zodanig dat er geen overbruggingshulp door het Gebiedsteam meer nodig is. De wachtlijsten zijn dan korter (minder cliënten op de lijst) en de wachttijden eveneens (streven naar zes weken).	SDF heeft ons nog geen actueel inzicht kunnen verschaffen in de werkelijke beperking van wachttijden/ wachtlijsten.
		SDF monitort het zorgaanbod provinciaal om te kunnen innoveren.	
		SDF stelt ingevolge de Fryske regiovisie ‘mei-inoar foar ús bern’ een jaarplan over partnerschap op. Dit betreft het versterken van de keten jeugdzorg met de jeugdgezondheidszorg, scholen en gezondheidsdiensten.	In plaats van een jaarplan komt er een 'Actieprogramma Fryske Regiovisie Jeugdhulp', met daarin drie actielijnen. De raad zal door SDF worden geïnformeerd over deze wijziging.

Status Berap I	Status Berap II	Jongeren zijn psychisch gezond en weerbaar	Toelichting
		We onderzoeken of de inzet van gebiedsteam medewerkers op de scholen en bij de huisartsen hieraan bijdraagt.	De evaluatie van de pilot 'Gebiedsteam op school' volgt in Q3

Status Berap I	Status Berap II	Voor jongeren (13-18 jaar) is er een veilige, toegankelijke plek waar ze elkaar kunnen ontmoeten	Toelichting
		Er worden afspraken gemaakt over het begeleiden van jongeren in hun vrije tijd om zich te kunnen ontwikkelen, met activiteiten zoals bijvoorbeeld sport en spel. Dit wordt opgepakt in combinatie met de uitvoering van het GALA.	

Wat zijn de financiële afwijkingen?

Tussenrapportage Dienst
De tussenrapportage van de Dienst over het eerste kwartaal is te laat binnengekomen om nog in deze Berap verwerkt te kunnen worden.

Opvang Oekraïense vluchtelingen
Op basis van het aantal gerealiseerde plekken in de gemeentelijke opvang (GOO) zal de compensatie voor de gemeente Waadhoeke afgerond € 5.390.000 bedragen. In aanvulling hierop ontvangt de gemeente Waadhoeke compensatie ter hoogte van afgerond € 89.000 voor verstrekkingen die worden gedaan aan vluchtelingen die in de particuliere opvang (POO) verblijven.
De totale kosten zullen naar schatting ongeveer € 6,6 miljoen bedragen. De kosten zullen daarmee hoger zijn dan de vergoeding, waardoor de gemeente een aanvraag bij het ministerie van Justitie en Veiligheid zal moeten doen. Hierdoor zal de gemeente een vergoeding ontvangen op basis van daadwerkelijke kosten.

Verschuiving budget onvoorzien met bestemming naar Sociaal Domein
Dit betreft een verschuiving van een gereserveerd budget op onvoorzien met bestemming naar 'onvoorzien sociaal domein'. De toelichting van deze mutatie staat bij het hoofdstuk Algemene dekkingsmiddelen, onderdeel onvoorzien met bestemming.

Voorstel begrotingswijziging				
Nr.	**Omschrijving**	**I/S**	**Lasten**	**Baten**
2.	Opvang Oekraïense vluchtelingen	I	-6.600.000	6.600.000
3.	Verschuiving budget onvoorzien met bestemming naar Sociaal Domein	S	-130.905	

Voortgang incidentele budgetten

Pilot Groeituin
De dienstverleningsovereenkomst wordt in Q2 getekend tussen de Dienst en Empatec. Declaratie van de kosten (lumpsum) volgt daarna.

	Begroting	**Besteding**	**Restant**
Pilot Groeituin jaarschijf 2024	150.000		150.000

Programma 8 Volksgezondheid en Milieu

Volksgezondheid

Wat willen we bereiken?

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Waadhoeke is een gemeente waar iedereen de kans heeft om zo gezond mogelijk te leven en de best mogelijke gezondheid te ervaren.	Toelichting
		We stimuleren en faciliteren sport, beweging en een gezonde leefstijl.	
		We stimuleren een gezonde leefstijl en zetten in op het voorkomen van overgewicht bij kinderen en jongeren door het aanstellen van een JOGG-regisseur.	
		We richten ons op het vergroten van zelfmanagement en gezondheidsvaardigheden door middel van ondersteuning van programma's op het gebied van lezen, rekenen en digitale vaardigheden. Bijvoorbeeld het Digi-taalhuis.	
		We vergroten de toegankelijkheid van het sportaanbod en werken aan een sociaal veilig en inclusief sportklimaat door de inzet van de verenigingsondersteuner en het inclusieve sportaanbod.	
		We zetten in op een rookvrije generatie. Hiervoor gaan we het aantal rookvrije locaties uitbreiden met name bij kinderopvanglocaties, scholen en sportaccommodaties.	
		Er is een netwerksamenwerking rondom alcoholproblematiek met daarbij specifieke aandacht voor vroegsignalering.	

Status Berap I	Status Berap II	Alle Waadhoekers kunnen vitaal ouder worden en een betekenisvol leven leiden	Toelichting
		We stimuleren sport en beweegparticipatie van ouderen door het uitbreiden van het beweegaanbod.	
		Op basis van het wettelijke kader breiden we het aanbod van valpreventie uit.	
		Onze inwoners kunnen zo lang mogelijk thuis blijven wonen door inzet van interventies gericht op (het vergroten) van vitaliteit, veerkracht en lichamelijke activiteiten, zoals Sociaal Vitaal.	
		Er is passend en laagdrempelig aanbod om eenzaamheid te voorkomen of te verminderen. Dag!enDoen! is hiervan een voorbeeld. Ook de inzet van Welzijn op Recept kan bijdragen aan het verminderen van eenzaamheid.	
		Wij stimuleren het participeren van ouderen om zingeving en veerkracht te vergroten door inzet van bestaande subsidierelaties in het maatschappelijk veld.	
		Waadhoeke is een dementievriendelijke gemeente. We brengen hiervoor onder andere de training 'Goed omgaan met dementie' zowel intern als extern onder de aandacht.	
		We ondersteunen (jonge) mantelzorgers conform het mantelzorgbeleid 2023-2024.	

Status Berap I	Status Berap II	In Waadhoeke heeft iedereen de kans om mentaal gezond op te groeien, te wonen en te werken	Toelichting
		Er is laagdrempelig (mentaal) zorg- en ondersteuningsaanbod.	
		We blijven ons inzetten voor het vergroten van de weerbaarheid en veerkracht, specifiek voor jongeren door de inzet van rots & water trainingen, KIES-trainingen, het meidenwerk en voorlichting over sexting en grooming.	
		Er wordt onderzocht of STORM een passende interventie is ten behoeve van suïcidepreventie.	

Status Berap I	Status Berap II	De leefomgeving van Waadhoeke is zo ingericht dat gezond leven gemakkelijk is, het biedt gelegenheid tot meedoen en ontmoeting en inwoners voelen zich er prettig en verbonden met elkaar	Toelichting
		We kijken met de domeinen Sport en Omgeving hoe we kunnen komen tot een omgeving die uitnodigt tot bewegen, (buiten)spelen en ontmoeten.	
		Met de invoering van de Omgevingswet wordt gezondheid een vast en belangrijk onderdeel bij de belangenafweging in ruimtelijk beleid.	
		We zetten in op een rookvrije omgeving.	
		We stimuleren gezond voedselaanbod onder andere door de inzet van Voel je Goed!	
		Er is een lokale aanpak omtrent gezondheidsverschillen. We passen daarvoor gezondheidsbevordering via de leefomgeving met voorrang toe in dorpen en wijken met gezondheidsachterstanden.	

Milieu

Wat willen we bereiken?

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Door het jaar heen verbruiken we niet meer energie dan we zelf duurzaam opwekken (energieneutraal in 2040)	Toelichting
		We zetten een subsidieregeling op die stapelbaar is met landelijke en provinciale regelingen zodat inwoners met lage labelwoningen financiële hulp krijgen om energie te besparen en isolerende maatregelen te kunnen treffen.	Waadhoeke doet mee aan de provinciale aanbesteding voor een provinciaal loket waarin de subsidies voor het isoleren van woningen aangevraagd kunnen worden. Vanwege de complexiteit heeft dit proces meer tijd nodig gehad. We zitten op dit moment in de afrondende fase.
		We streven er naar om jaarlijks 240 inwoners te helpen met het maken van duurzame keuzes in hun woning door middel van een maatwerkadvies. Deze maatwerkadviezen kunnen in combinatie met lokale energiecoöperaties of individueel worden aangevraagd.	De benodigde subsidieregeling is eind april vastgesteld. Op dit moment werken we aan het implementeren van de subsidieaanvraag op de gemeentelijke website.
		Het energieloket van de gemeente (website Waadhoeke) wordt, door de structurele middelen vanuit het rijk, de plek waar inwoners informatie kunnen inwinnen en subsidies en leningen kunnen aanvragen voor het verduurzamen van hun woning.	

Status Berap I	Status Berap II	Waadhoeke wil dat de huidige ecologische waarden in stand worden gehouden - daar waar het kansrijk is - worden hersteld of verwerkt. Waadhoeke streeft naar een eigen ecologische hoofdstructuur	Toelichting
		In kernen een gedeelte van het traditioneel gazonbeheer omvormen naar extensief gazonbeheer.	
		Meer maaien en afvoeren in het kader van circulair bermbeheer (gras en hekkelspecie).	
		Gemeentelijke groene reststromen (bladeren en takken etc.) opwaarderen tot organische meststof inzetten bij eigen beheer en onderhoud (rozenperken etc.).	
		Verkennen welke taluds ecologisch beheerd kunnen worden.	
		Meer aandacht voor kleinschalige wensen van inwoners ten behoeve van biodiversiteit.	
		We geven uitvoering aan de actiepunten van het Biodiversiteitsactieplan (BAP).	

Status Berap I	Status Berap II	We zetten maximaal n op verbeteren van afvalscheiding, bewustwording, afvalpreventie, verwerking en hergebruik/circulaire economie	Toelichting
		We nemen deel aan de Zwerfafvalcampagne Friesland Schoon.	
		We zetten in op verbetering van afvalscheiding op scholen.	
		We maken sorteeranalyses van het afval uit huishoudens.	
		We doen mee aan de Bewustwordingscampagne VANG.	
		We zetten in op de optimalisatie van gescheiden inzameling.	
		We geven een vervolg aan de proef verruiming openingstijden van de milieustraat.	
		We nemen deel en geven uitvoering aan de ambities van de vereniging Circulair Fryslân.	
		We doen een ketenproef i.s.m. lokale bedrijven.	

Status Berap I	Status Berap II	We willen ons donker buitengebied behouden en versterken	Toelichting
		We stellen een uitvoeringsplan Donkerte vast, als vervolgstap op het vastgestelde gemeentelijke Donkertebeleid, waarin acties worden beschreven die de lichtvervuiling tegen gaan en de bewustwording versterken.	

Status Berap I	Status Berap II	We zetten in op het beheren, beschermen en benutten van onze bodem en ondergrond	Toelichting
		We geven uitvoering aan de acties in de bodemvisie.	
		We registeren nieuwe bodemkwaliteitsinformatie en actualiseren de informatievoorziening in het Bodeminformatiesysteem.	
		We zijn actief partner van de Stichting Kenniscluster Verzilting.	
		We doen onderzoek naar de vitaliteit van de landbouwbodem.	

Wat zijn de financiële afwijkingen?

Inzameling en verwerking afval
Hoewel de tarieven van Omrin voor de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval hoger zijn geworden dan waarmee gerekend is, is nog niet aan te geven wat de uiteindelijke gevolgen zijn omdat het volume ook bepalend is voor de kosten. Na afloop van het jaar wordt de indexering vastgesteld en wordt er afgerekend. We zien nu nog geen aanleiding om met een aanpassing te komen.

Fumo
Bij de vaststelling van de begroting 2024 van de FUMO was er sprake van structurele en incidentele kostenstijgingen. De structurele kostenstijgingen zijn correct in de begroting 2024 van de gemeente Waadhoeke verwerkt. Echter is per abuis vergeten om de incidentele autonome ontwikkeling van € 55.168 in de begroting 2024 van Waadhoeke op te voeren. Hierdoor dient deze nu alsnog te worden opgevoerd in de begroting.

Voorstel begrotingswijziging				
Nr.	**Omschrijving**	**I/S**	**Lasten**	**Baten**
4.	FUMO	I	-55.618	

Voortgang incidentele budgetten

Warmte- en energietransitie plus uitvoering klimaat- en energiebeleid
Er wordt uitvoering gegeven aan de regeling.

	Begroting	Besteding	Restant
Warmte- en energietransitie plus uitvoering klimaat- en energiebeleid	304.000	19.107	284.893

Omvorming grindpaden naar duurzamere/onderhoudsarme paden begraafplaatsen
Wordt voorbereid.

	Begroting	Besteding	Restant
Omvorming grindpaden naar duurzamere/ onderhoudsarme paden begraafplaatsen	280.000	-	280.000

Budget dorpen en wijkenfonds
Er wordt uitvoering gegeven aan de regeling.

	Begroting	Besteding	Restant
Budget dorpen en wijkenfonds	300.000	182.797	117.204

Programma 9 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing

Wat willen we bereiken?

Wat gaan wij daarvoor doen?

Status Berap I	Status Berap II	Er is aandacht voor de kwaliteit van de bestaande woningvoorraad, ruimte voor nieuwbouw, aandacht voor ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid en voldoende aanbod van betaalbare (huur-en koop) woningen	Toelichting
		We gaan en blijven volgens het concept van 'maatwerk' in gesprek met dorpsbelangen/plaatselijke belangen/wijk- en buurtverenigingen.	
		In de lijn van het gemeentelijk woningbouwprogramma wordt gewerkt aan een groot aantal woningbouwlocaties. Variërend van enkele woningen in kleinere dorpen tot meer grootschalige locaties in bijv. Franeker of Sint Annaparochie.	
		In de te maken prestatieafspraken tussen corporaties, huurdersverenigingen en gemeenten komen deze thema's nadrukkelijk aan bod.	

Status Berap I	Status Berap II	De Omgevingswet wordt ingevoerd conform het in 2019 opgestelde implementatieplan	Toelichting
		We werken verder aan het opstellen van een Omgevingsvisie voor Waadhoeke.	
		We starten met het maken van het eerste Omgevingsplan voor Waadhoeke.	

Status Berap I	Status Berap II	Vergunningverlening, toezicht en handhaving recht doet aan zowel wettelijke kaders als aan maatwerk, voor zowel omgevingsvergunningen als vergunningverlening bijzondere wetten (APV - Drank en Horeca)	Toelichting
		We hebben een vastgesteld VTH-beleid en handelen volgens de strategieën die daarin zijn beschreven.	
		Jaarlijks stellen we een uitvoeringsprogramma op met doelen die bijdragen aan onze visie om een veilige, gezonde, aantrekkelijke en duurzame gemeente te zijn.	
		Jaarlijks rapporteren we over het uitvoeringsprogramma en passen we indien nodig onze doelen en plannen aan.	
		Waar mogelijk denken we mee met de initiatiefnemer om te komen tot een plan dat past binnen de kaders of passen we maatwerk toe.	

Status Berap I	Status Berap II	Waardevolle netwerken in dorpen en wijken	Toelichting
		We organiseren (thema)bijeenkomsten voor dorps- wijkbelangen en dorps- en buurthuizen.	
		We zetten dorpen- en wijkencoördinatoren en opbouwwerkers in.	
		We ondersteunen initiatieven in dorpen en wijken.	
		We experimenteren met de DOM-methodiek.	

Status Berap I	Status Berap II	Landschap, natuur en landbouw versterken elkaar duurzaam, zodat we kunnen blijven genieten van een gezond en divers landschap	Toelichting
		We gaan in de omgevingsvisie aandacht besteden aan de uitgangspunten om te komen tot een gezond en divers landschap.	
		Bij planvorming (nieuwe ontwikkelingen) borgen we de landschappelijke inpassing.	
		Afhankelijk van de beraadslaging in de raad in 2023 werken we in 2024 aan beleid voor beschermingswaardige bomen en houtopstanden.	
		We hebben overleg met de agrarische ondernemers. De landbouwadviseur is aanspreekpunt voor en gaat in gesprek met de sector.	

Wat zijn de financiële afwijkingen?
Er zijn geen financiële afwijkingen in programma 9.

Voortgang incidentele budgetten

Specifieke uitkering Energiearmoede
Er wordt uitvoering gegeven aan de regeling.

	Begroting	Besteding	Restant
SPUK Energiearmoede	550.867	101.149	449.718

Specifieke uitkering Isolatiemaatregelen
Er is gestart met uitvoering van de regeling.

	Begroting	Besteding	Restant
SPUK Isolatiemaatregelen	726.300	-	726.300

Algemene Dekkingsmiddelen

Uitkering gemeentefonds
De effecten van de septembercirculaire 2023 en de decembercirculaire 2023 zijn reeds in de begroting verwerkt met de eerste begrotingswijziging van 2024.

Lokale heffingen
Geen bijzonderheden.

Onvoorzien met bestemming

Op de post onvoorzien met bestemming staan diverse budgetten geparkeerd. In het algemeen betreft dit ontvangsten gemeentefonds voor taakmutaties. Zodra bekend is hoe de taak zal worden uitgevoerd en welke kosten daar mee gemoeid zijn wordt door middel van advisering het benodigde budget overgeheveld naar het juiste taakveld. Er staan ook enkele budgetten "geparkeerd" waarvan nog niet bekend is op welk taakveld deze moeten komen te staan.

Na de 6e begrotingswijziging 2024 staat er nog € 2.601.889 aan budget waarvan € 1.452.387 incidenteel en € 1.212.142 structureel ingezet kan worden.

Onderwerp	S/I	Bedrag	Naar taakveld	Vrijval
Kapitaallasten investeringen vervanging tractie	(S)	194.085		
Reservering tractie	(S)	61.584		
Reservering LPO 2024	(S)	168.406		
Ambulantisering GGZ	(S)	69.000	69.000	
Inburgering	(S)	141.447		141.447
Inburgering Leefbaarheidstoets	(S)	10.000		10.000
Versterking omgevingsdiensten	(S) tot 2024	9.000		
Wet Open Overheid (structureel)	(S)	85.000		
Wet Open Overheid (incidenteel)	(S) t/m 2026	67.000		
Voogdij/18+ LPO	(S)	75.000		75.000
Landelijke structuur interventieteams	(S)	6.000		
Versterking dienstverlening: Systeemleren	(S) t/m 2027	26.000		
Versterking dienstverlening: ondersteuning wijkteams	(S) t/m 2027	56.315		
Versterking dienstverlening: Robuust rechtsbeschermingssysteem	(S) t/m 2027	58.000		
Wet Goed Verhuurderschap	(S)	27.000		
Procedure verkiezingsuitslag	(S)	9.000		
Europese richtlijn energieprestatie gebouwen (EPBD III)	(S)	9.400		
LPO-bijstelling Jeugdzorg	(S)	130.905	130.905	
Rijksvaccinatieprogramma	(S)	9.000		
Bijzondere bijstand en vroegsignalering	(I)	124.325		
Kwaliteitsborging bouw- en woningtoezicht	(I)	27.094		
Veilig Wonen	(I)	7.062		
Kwaliteitsbegroting bouw en woningtoezicht	(I)	88.468		

Onderwerp	S/I	Bedrag	Naar taakveld	Vrijval
Taal voor ontheemden uit Oekraïne	(I)	28.198		
Versterking dienstverlening.	(I)	236.000		
Kerkenvisies	(I)	75.000		
Maatwerk adviezen	(I)	120.000		
Energiecoaches	(I)	270.000		
Vervanging tractie	(I)	183.200		
Flankerend beleid energiearmoede	(I)	128.000		
Aanpak armoede en schulden	(I)	102.400		
Totaal		**2.601.889**	**199.905**	**226.447**

Van de volgende posten op onvoorzien met bestemming kan overheveling naar het juiste taakveld inmiddels verwerkt worden. Concreet betekent dit dat er € 199.905 overgeheveld wordt naar een ander taakveld en € 226.447 vrijvalt ten gunste van onvoorzien structureel. Hierna resteert er nog € 713.301 structurele middelen in te vullen.

Ambulantisering GGZ
De kosten zijn verbonden aan de maatschappelijke opvang. We zien een kostenstijging bij de subsidie voor Veilig thuis van vergelijkbare omvang. Voorgesteld wordt dit bedrag van € 69.000 over te hevelen naar de subsidie Veilig Thuis.

Inburgering (incl leefbaarheidtoets)
Bij het invoeren van de wet in 2021 heeft via het gemeentefonds compensatie plaatsgevonden voor het inrichten van de uitvoeringsorganisatie. Het betreft dus nadrukkelijk níet de inburgeringstrajecten zelf, want hiervoor is een specifieke uitkering van toepassing. Waadhoeke heeft de uitvoering belegd bij de Dienst en bij Connexa. Inmiddels is de uitvoeringsorganisatie dusdanig op orde dat de resterende structurele middelen van € 141.447 kunnen vrijvallen ten gunste van onvoorzien structureel.

Voogdij/18+ LPO
De kosten die horen bij de post LPO Voogdij 18+ van € 75.000 zijn al verwerkt in onze begroting. De bate kan vrijvallen ten gunste van onvoorzien structureel.

LPO Bijstelling jeugdzorg
De bijbehorende lasten zijn al opgenomen in de begroting met het verwerken van de begroting na wijziging 2024 van de Dienst. Voorgesteld wordt dit bedrag van € 130.905 over te hevelen naar de post onvoorzien sociaal domein.

Wat zijn de financiële afwijkingen?

Rente kort geld
In de begroting 2024 is rekening gehouden met een financieringsoverschot van € 0. Echter door de ontwikkeling van de rente in relatie met het financieringsoverschot zijn de rente inkomsten tot en met april 2024 € 275.000 (afgerond). Derhalve is een bijraming van € 275.000 realistisch in de Berap I 2024.

Bijstelling opbrengst OZB
Als gevolg van actualisatie (niet)woningbestanden en areaalontwikkelingen kan de raming opbrengst OZB 2024 van zowel woningen als niet-woningen worden bijgesteld met in totaal € 200.000 (afgerond).

Toevoeging aan bestemmingsreserve IHP
Zie programma 5. De investeringsruimte voor de onderwijshuisvesting wordt overgeheveld naar de bestemmingsreserve IHP.

Actualisatie reserves
In samenspraak met de auditcommissie is er kritisch gekeken naar de bestemmingsreserves van de gemeente Waadhoeke. Op basis hiervan wordt er nu voorgesteld om een aantal reserves op te heffen en het saldo van € 353.519 toe te voegen aan de Algemene reserve.
In aanvulling hierop wordt voorgesteld om het saldo wat op dit moment in bestemmingsreserve ontwikkellijnen staat en bestemd is voor de Regiodeal hier aan te onttrekken en dit saldo toe te voegen aan een nieuw te vormen reserve. Dit betreft een bedrag € 3.468.752 wat voorgesteld wordt om toe te voegen aan de nieuwe bestemmingsreserve Regiodeal.

Een verdere toelichting en specificatie van de voorgestelde wijzigingen staan in het hoofdstuk reserves, onderdeel 'overige reserves'.

Vrijval onvoorzien met bestemming (structureel)
De toelichting van deze mutatie staat bij het hoofdstuk Algemene dekkingsmiddelen, onderdeel onvoorzien met bestemming.

Voorstel begrotingswijziging				
Nr.	**Omschrijving**	**I/S**	**Lasten**	**Baten**
5.	Rente kort geld	I	275.000	
6.	Bijstelling opbrengst OZB	S		200.000
7.	Toevoeging aan bestemmingsreserve IHP	I	-586.131	
8a.	Actualisatie reserves - vrijval div. bestemmingsreserves	I	-353.519	353.519
8b.	Actualisatie reserves - bestemmingsreserve Regiodeal	I	-3.468.752	3.468.752
9a.	Vrijval onvoorzien met bestemming (structureel)	S	226.447	
9b.	Verschuiving budget onvoorzien met bestemming naar Sociaal Domein	S	130.905	

Voortgang incidentele budgetten

Vervanging en uitbreiding bedrijfsauto's
Het budget is deels voor vervanging (€ 150.000) en deels voor uitbreiding (€ 60.000). De aanbesteding is nog niet gestart. De voorbereiding voor vervanging en uitbreiding is gestart waarbij ook een analyse van alle gemeentelijke vervoersbewegingen overwogen wordt.

Digitaal toegankelijk archief
Het verder digitaal toegankelijk maken van het archief valt binnen het omvangrijke meerjarige programma Digitale Bewaarstrategie. Dit doen we in samenwerking met onze regionale partners. Deze strategie wordt de komende periode verder geconcretiseerd.

	Begroting	**Besteding**	**Restant**
Vervanging en uitbreiding bedrijfsauto's	210.000	-	210.000
Incidentele kosten digitaal toegankelijk archief	150.000	-	150.000

5 Rechtmatigheid

Rechtmatigheidsverantwoording
Met ingang van verslagjaar 2023 (verantwoording in 2024) is het college van B&W zelf verantwoordelijk voor het afgeven van een rechtmatigheidsverantwoording, die in de jaarstukken wordt opgenomen. Het doel van deze verandering is om meer transparantie te geven in de totstandkoming van de gemeentelijke financiën, en om een beter gesprek tussen de gemeenteraad en het college mogelijk te maken. In de auditcommissie is afgesproken dat de tussentijdse rechtmatigheidsverantwoording in de Berap plaatsvindt.

De rechtmatigheidsverantwoording door het college gaat over 3 criteria:
- Het voorwaardencriterium
- Het begrotingscriterium
- Het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O-criterium)

Verantwoording

- Het voorwaardencriterium

Tot en met 30 april 2024 zijn voor een bedrag van € 0,3 miljoen (t/m 30 april 2023 € 0,3 miljoen) de Europese aanbestedingsregels niet nageleefd. Het betreft onder andere mobiele telefoon- en internetdiensten, ingenieursdiensten, diensten van architecten, inkoop van brandstof en inhuur van personeel (onder andere IT-diensten).
Geëxtrapoleerd bij gelijkblijvende omstandigheden wordt een onrechtmatigheid verwacht van (afgerond) € 1,0 miljoen per 31 december 2024. Wat het saldo daadwerkelijk wordt hangt sterk af van de voortvarendheid waarmee zaken worden opgepakt. Deze vooruitblik op basis van het eerste triaal is daardoor zeer onzeker. Geplande maatregelen zoals aanbestedingen etc. moeten ervoor zorgen dat het geëxtrapoleerde saldo wordt gemitigeerd.

Ter vergelijking: over het jaar 2020 was voor een bedrag van € 0,9 miljoen de Europese aanbestedingsregels niet nageleefd, over 2021 € 0,7 miljoen, over 2022 € 0,8 miljoen en over 2023 € 0,9 miljoen.

- Het begrotingscriterium

De geconstateerde afwijkingen van de begroting en (eventuele) investeringskredieten worden in de Berap toegelicht en middels een begrotingswijziging aan te raad ter vaststelling voorgelegd.

- Het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium (M&O-criterium)

Er zijn geen afwijkingen geconstateerd. Het risico op misbruik & oneigenlijk gebruik ligt voor een deel bij de uitkeringen en voorzieningen sociaal domein. Deze stromen zijn uitbesteed aan de Dienst en derhalve niet in scope voor de werkzaamheden van de gemeente ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording.

6 Investeringen

Met de vaststelling van de programmabegroting 2024 heeft de raad de investeringskredieten uit het investeringsprogramma 2023-2025 beschikbaar gesteld. Hieronder is een overzicht opgenomen van de investeringen van voorgaande jaren die in 2024 doorlopen en de bij begroting 2024 beschikbaar gestelde investeringskredieten.

In de financiële verordening is opgenomen dat er moet worden gerapporteerd of toegelicht als de afwijking ten opzichte van het beschikbaar gestelde krediet > € 100.000 is of gaat worden.
Om te kunnen voldoen aan het begrotingscriterium voor de rechtmatigheid wordt voortaan voor elke overschrijding een aanvullend krediet aan de raad gevraagd en een voorstel tot dekking van deze extra kosten gedaan. Dus ook als overschrijding < € 100.000 is.

	Beschikbaar gesteld krediet	U/I	Cumulatief besteed t/m 2023	Beschikbaar in 2024	Werkelijk besteed in 2024	Nog beschikbaar
Franeker verwent	400.000	U	67.654	332.346		332.346
Parkeerterrein Julianastraat Franeker	150.000	U	42.815	107.185	1.693	105.493
Software Belastingen	100.000	U	0	100.000		100.000
Uitbreiding Korendrager	455.000	U	0	455.000	240.000	215.000
Brug Herbaijum	925.000	U	11.843	913.157	1.895	911.261
Brug Herbaijum		I			-149.214	149.214
Brug Hitzumerweg/ Arumervaart	770.000	U	215.910	554.090	167.390	386.700
Fietspad Hatzum - Winsum	1.992.232	U	216.046	1.776.186	116.327	1.659.858
Fietspad Hatzum - Winsum	-181.492	I		-181.492		-181.492
Brug Puoldyk Dronryp	250.000	U	62.865	187.136	22.140	164.996
Uitbreiding St. Radbodusschool Dronrijp	397.000	U		397.000		397.000
Herinrichting parkeerterrein Ockingahiem	131.000	U		131.000		131.000
Renovatie brug Dongjumerweg Ried	590.000	U	4.625	585.375	4.990	580.385

	Beschikbaar gesteld krediet	U/I	Cumulatief besteed t/m 2023	Beschikbaar in 2024	Werkelijk besteed in 2024	Nog beschikbaar
Fietspad Winsum - Sideriushoek	418.622	U	14.456	404.166	25.423	378.743
Fietspad Winsum - Sideriushoek	-88.533	I	0	-88.533		-88.533
Brug Gernierswei Meneamerfeart	157.814	U		157.814		157.814
Damwand Oostelijke Industrieweg Franeker	2.800.000	U		2.800.000		2.800.000
Damwand NO zijde vaart Tichelersdyk Berltsum	132.627	U		132.627		132.627
Vervanging damwand haven Ried & Hekkelen	300.000	U		300.000	7.093	292.908
Vervanging tractie: Scania P360 b 4x4	320.000	U		320.000		320.000
Vervanging tractie: VW Crafter Pick Up kraan	53.333	U		53.333		53.333
Vervanging tractie: Renault Master T35 2.3 DCI L3H2	53.333	U		53.333		53.333
Vervanging tractie: Mercedes Benz	53.333	U		53.333		53.333
Vervanging materieel (jaarschijf 2024)	80.000	U		80.000		80.000
TOTAAL	**10.259.269**		**636.213**	**9.623.056**	**437.737**	**9.185.319**

Algemene toelichting
Door vertraging in de uitvoering van de investeringen lopen de uitgaven achter bij de planning, waardoor de rente- en afschrijvingslasten incidenteel lager uitvallen (de zogenaamde onderuitputting in kapitaallasten). Zoals gebruikelijk wordt het effect in deze eerste berap berekend en de lasten bijgesteld. Voor de incidentele onderuitputting kapitaallasten gaat het om afgerond € 373.477.
Dit incidentele voordeel kan worden toegevoegd wordt aan de post onvoorzien incidenteel.
Voor de structurele onderuitputting kapitaallasten gaat het om afgerond € 60.599.
Dit structurele voordeel kan worden toegevoegd wordt aan de post onvoorzien structureel.

In de afgelopen jaren werden eventuele baten in mindering gebracht op de lasten in het overzicht investeringen. Vanaf 2024 worden de baten afzonderlijk zichtbaar gemaakt als -bedragen. Dit ook met het oog op het begrotingscriterium voor de rechtmatigheid.

Voor de volgende investeringen blijkt dat de beschikbaar gestelde kredieten ontoereikend zijn:

Parkeerterrein Julianastraat Franeker
De raming voor het krediet is gedateerd en alleen gebaseerd op aanlegkosten. Echter we worden met meerkosten geconfronteerd vanwege de vergunningprocedure. Daarnaast is er een ruimtelijke onderbouwing opgesteld waarbij ook diverse onderzoeken zijn uitgevoerd zoals bodemonderzoek, ecologisch onderzoek, archeologisch onderzoek en de watertoets. Uiteraard speelt de kostenstijging hier ook rol. Het ontwerp is nu afgerond en de aanvraag omgevingsvergunning is ingediend.

Op basis van al gemaakte kosten en een actuele raming is er € 120.000 extra nodig om het parkeerterrein te realiseren. Dit betekent structureel € 15.600 aan extra kapitaallasten.

Herinrichting parkeerterrein Ockingahiem Franeker
De raad heeft in 2019 € 350.000 beschikbaar gesteld voor de aankoop van het perceel Ockingahiem 66, 67 en 68 te Franeker, de sloop van het gebouw en de herinrichting tot parkeerplaatsen.
De formele levering van het perceel aan de gemeente heeft plaatsgevonden, de vergunning voor de sloop en herinrichting is aangevraagd en het herinrichtingsplan ligt klaar om na de sloop te worden uitgevoerd. Naast het gegeven dat de kosten voor sloop en herinrichting in de afgelopen jaren zijn gestegen ligt er nu een beter herinrichtingsvoorstel.

Om de herinrichting te kunnen realiseren is er € 51.000 extra nodig. Dit betekent structureel € 6.630 aan extra kapitaallasten.

Vervanging damwand Ried
De raad heeft € 300.000 beschikbaar gesteld voor het vervangen van de damwand Ried. Dit blijkt niet toereikend te zijn door meerdere oorzaken.
- Ten eerste is de huidige inflatie van de benodigde materialen hoger dan vooraf ingeschat.
- Daarnaast is in overleg met het dorp en de havenstichting besloten om de inrichting van de haven toekomstbestendiger te maken door deze op een aantal plaatsen aan te passen.
- Ten derde was van te voren gerekend met het feit dat we in het kader van circulariteit een deel van de materialen zouden kunnen hergebruiken. Echter de huidige staat van de materialen laat dit helaas niet toe.
- Ten vierde heeft het waterschap voor een deel van de damwand een hogere eis aan de dikte van damwand gesteld dan vooraf mee was gerekend.
- Tot slot kwam tijdens de onderzoeksfase naar voren dat het eigenaarschap van de damwand van de omwonenden niet helder was. Hierdoor is ervoor gekozen om de grens kadastraal opnieuw vast te stellen, maar om dit ook bij de notaris te laten passeren. Hierdoor wordt de haven volledig toekomstgericht ingericht en is naar de toekomst het onderhoud en het beheer geborgd. Dit voorkomt onduidelijkheden in de toekomst, maar zorgt nu voor extra kosten.

Het belang van het behoud van de haven van Ried blijft voorop staan, gezien de locatie van de haven aan de elfstedenroute en de ambities die Waadhoeke heeft op het gebied van recreatie & toerisme. Zonder de extra bijdrage zal de haven niet volledig kunnen worden gerenoveerd, waardoor er in een nabije toekomst mogelijke problemen kunnen ontstaan. Dan moeten we keer op keer weer kleine herstelwerkzaamheden toepassen die op de lange termijn bij elkaar veel duurder zullen zijn dan de investering die we nu willen doen. Daarnaast zal dan ook keer op keer weer met de omwonenden om tafel moeten worden gegaan, omdat het eigenaarschap en het toekomstig onderhoud en beheer van een deel van de damwand niet goed is geborgd.

Om dit het voorgaande te kunnen realiseren is er € 90.000 extra nodig. Dit betekent structureel € 5.700 aan extra kapitaallasten.

Brug Puoldyk Dronryp

De raad heeft € 250.000 beschikbaar gesteld voor het vervangen van de brug Puoldyk Dronryp. Dit blijkt niet toereikend te zijn. Wetterskip Fryslân trok de watervergunning in op het moment dat het project zou starten. De gemeente had zich gefocust op de aanleg van een ecologische maatregel als een compensatiemaatregel voor de muis, echter door de vertraging die werd opgelopen voldeed gemeente vervolgens niet meer aan de vergunningsvoorwaarden omtrent de paringsperiode van de waterspitsmuis. Dit leidde tot extra uitstel, meer onderzoek- en vergunningskosten. Door de stagnering buiten de schuld van de aannemer heeft deze recht op € 56.500 stagnatiekosten. Tevens had de particulier, gezien de benodigde medewerking, recht op een vergoeding. Door wijziging van de vergunningsvoorwaarden was het vervolgens noodzakelijk om de noodbrug in noordelijke richting te verplaatsen met als gevolg dat er langere toegangswegen nodig zijn voor de noodbrug. Het plan diende hiervoor onvermijdelijk te worden aangepast ten opzichte van de eerdere planning, waardoor meerwerk en extra kosten voor kabels en leidingen. Onlangs is de totaalvergunning verleend.

Er is € 250.000 extra nodig om het project volledig te kunnen realiseren. Dit betekent structureel € 13.750 aan extra kapitaallasten.

Tractie

De vervanging van de Scania stond gepland in 2023 en hiervoor is € 320.000 beschikbaar gesteld.
In het tractieplan zijn de opties voor een duurzamer vorm benoemd. De aanbesteding heeft geresulteerd in een aanschafbedrag van € 366.000, mede omdat gekozen is voor een hybride vorm in plaats van een conventionele vrachtauto.
Dit betekent dat er € 46.000 extra nodig is en de kapitaallasten € 7.950 hoger uitvallen.

In deze aanbesteding is ook de in 2025 geplande vervanging van de Volvo door Scania meegenomen. In het tractieplan werden deze kosten op € 455.000 geraamd. De aanbesteding heeft geresulteerd in een aanschafbedrag van € 415.000 (wat € 6.900 minder kapitaallasten betekent).

De verschuiving in planning heeft geen effect op de exploitatie omdat er in de stelpost onvoorzien met bestemming rekening is gehouden met nieuwe kapitaallasten die voortvloeien uit de vervanging van tractie. Het effect hiervan wordt niet in de 7e begrotingswijziging 2024 meegenomen omdat in de loop van 2024 het tractieplan zal worden bijgesteld en de begroting daarop wordt aangepast.

Samenvatting:
Het voorgaande resulteert in € 41.680 aan extra structurele kapitaallasten, deze komen ten laste van Onvoorzien structureel.
Omdat de kapitaallasten zich in 2024 niet meer voor zullen doen vallen deze in 2024 incidenteel vrij ten gunste van onvoorzien eenmalig.

7 Reserves

Algemene Reserve

		Beginstand	Toevoeging	Vermindering	Eindstand
	Prognose beginstand begroting 2024	*16.545.508*			
	Budgettaire effect begrotingswijzigingen op de algemene reserve na vaststelling begroting 2024	*-448.314*			
	Algemene reserve	*16.097.194*	*11.625.532*	*9.754.000*	*17.968.726*
	Mutaties primitieve begroting 2024				
	Gevolgen incidentele wensen conform kadernota 2024-2027		7.500.000		
	Gevolgen incidentele wensen conform kadernota 2024-2027			7.144.000	
	Gevolgen autonome ontwikkelingen			360.000	
	Gevolgen collegeprogramma			875.000	
	Mutaties 1e begrotingswijziging				
	(1.04) Septembercirculaire 2023		534.179		
	(1.05) Decembercirculaire 2023		359.097		
	Mutaties 2e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 3e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 4e begrotingswijziging				
	(4.03) Renovatie sportvelden			1.375.000	
	Mutaties 5e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 6e begrotingswijziging				
	(6.05) Resultaatbestemming Jaarstukken 2023		3.232.256		

De stand van de algemene reserve na de 6e begrotingswijziging is € 17.968.726. De mutaties in de algemene reserve in 2024 worden gepresenteerd in bovenstaande tabel.

De stand van de algemene reserve is na verwerking van de mutaties in deze Berap I € 18.322.245 (7e begrotingswijziging).

Overige reserves

De stand van de reserve sociaal domein is na de 6e begrotingswijziging is € 4.571.495. De mutaties in de reserve sociaal domein in 2024 worden gepresenteerd in onderstaande tabel. De stand van de reserve sociaal domein is na verwerking van de mutaties in deze Berap I € 4.574.495 (7e begrotingswijziging).

		Beginstand	Toevoeging	Vermindering	Eindstand
	Reserve Sociaal Domein	*2.858.024*	*1.928.471*	*215.000*	*4.571.495*
	Budgettaire effect begrotingswijzigingen op de reserve sociaal domein na vaststelling begroting 2024		*1.528.471*		
	Mutaties 1e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 2e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 3e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 4e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				
	Mutaties 5e begrotingswijziging				
	(5.01) Een tweede locatie voor de Kindontwikkelingsstimulering (KOS) op het Bildt.			*65.000*	
	(5.02) Projectplan de Groeituin			*150.000*	
	Mutaties 6e begrotingswijziging				
	(6.05) Resultaatbestemming Jaarstukken 2023		400.000		
	Mutaties 7e begrotingswijziging				
	Geen mutaties				

Op 21 mei 2024 heeft het college een besluit genomen om de reserves te actualiseren.
Er is besloten om de financiële en tekstuele gevolgen van de actualisatie van de reserves Waadhoeke 2024 te verwerken in de Berap I.

Hieronder volgt een samenvatting van de resultaten van de actualisatie van de reserves.
De volgende reserves kunnen vrijvallen en daarna opgeheven worden:

De volgende reserves kunnen vrijvallen en opgeheven worden:	**Stand per 01-01-2024**
Reserve wegen - dekking kapitaalasten	151.983
Reserve Obs-groepsafhankelijk Winsum	62.951
Bestemmingsreserve opschonen vaarten	9.415
Reserve Kemissie Meertalighyd	11.346
Bildts Investeringsfonds	11.215
Reserve gemeentelijke garantstellingen	106.609
Verhoging Algemene Reserve	**353.519**

Totaal wordt door middel van bovenstaande mutaties (vrijval) de AR verhoogd met € 353.519.

Het budget voor de regiodeal staat op dit moment in de bestemmingsreserve ontwikkellijnen.
Er wordt voorgesteld om de bestemmingsreserve ontwikkellijnen op te splitsen in een “Bestemmingsreserve regiodeal” en een “Bestemmingsreserve ontwikkellijnen”.
Hiermee kunnen we de bekostiging van de regiodeal loskoppelen van de ontwikkellijnen, wat voor de inzicht en verantwoording richting het rijk wenselijk is.
Er wordt om deze reden voorgesteld het bedrag van € 3.468.752 uit de bestemmingsreserve ontwikkellijnen te halen en toe te voegen aan de nieuw te vormen “Bestemmingsreserve regiodeal”.

Voorgesteld wordt om de resterende bestemmingsreserve Corona over te hevelen naar of om te zetten in een nieuwe "Bestemmingsreserve noodfonds energiemaatregelen en impuls cultuurveld”.

8 Ruimte in de begroting

In dit hoofdstuk is de ruimte in de begroting zichtbaar gemaakt. Als eerste wordt een tabel gepresenteerd met de totalen per programma in de programmabegroting zodat er een actueel beeld wordt geschetst van de programmatotalen.

Vervolgens is een tabel opgenomen met de bedragen die de ruimte in de begroting weergeven, namelijk de stand van de budgetten voor onvoorziene uitgaven incidenteel en structureel en het nog beschikbare saldo van de begroting.

Het budget onvoorzien met bestemming is hierin niet meegenomen. In dit budget zijn de reserveringen opgenomen van de loon & prijscompensatie, en de taakmutaties vanuit het Gemeentefonds. De reserveringen kunnen als dekking worden ingezet als de taakmutatie concreet is gemaakt. Er volgt altijd een begrotingswijziging.

Wijziging op programmaniveau

In onderstaande tabel zijn op programma niveau de totalen van de begroting gepresenteerd. U ziet de ontwikkeling van de primitieve begroting naar de begroting t/m de 6e wijziging en het effect van de begrotingswijziging vanuit deze Berap I (7e).

Programma		Primitief	Begroting t/m 6e wijziging	Wijziging	Begroting na wijziging
Lasten					
1	Bestuur en Ondersteuning	4.297.311	4.583.935	109.478	4.693.413
2	Veiligheid	4.961.743	5.189.926	0	5.189.926
3	Verkeer, Vervoer en Waterstaat	10.251.478	11.471.993	46.795	11.518.788
4	Economie	1.948.086	3.024.104	18.433	3.042.537
5	Onderwijs	6.952.601	7.374.742	-536.043	6.838.699
6	Sport, Cultuur en Recreatie	11.274.922	16.035.940	316.961	16.352.901
7	Sociaal Domein	69.293.039	69.846.470	7.177.880	77.024.350
8	Volksgezondheid en Milieu	15.360.523	17.118.163	-293.499	16.824.664
9	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en stedelijke vernieuwing	3.296.792	4.098.674	2.979.530	7.078.204
AD	Algemene Dekkingsmiddelen	23.136.312	23.446.775	-189.664	23.257.111
	Mutatie reserves	12.716.000	13.709.276	5.000.360	18.709.636
Totaal Lasten		**163.488.806**	**175.899.997**	**14.630.231**	**190.530.228**
	Waarvan onvoorzien	*4.327.519*	*3.950.087*	*-580.388*	*3.369.699*
Baten					
1	Bestuur en Ondersteuning	851.697	851.697	0	851.697
2	Veiligheid	56.355	56.355	0	56.355
3	Verkeer, Vervoer en Waterstaat	134.828	181.828	25.000	206.828
4	Economie	446.225	1.347.694	0	1.347.694
5	Onderwijs	1.346.398	1.574.483	23.351	1.597.834
6	Sport, Cultuur en Recreatie	1.135.268	1.145.268	46.627	1.191.895
7	Sociaal Domein	18.297.016	18.073.879	6.655.509	24.729.388
8	Volksgezondheid en Milieu	13.398.268	14.619.331	-357.020	14.262.311
9	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en stedelijke vernieuwing	874.955	874.955	2.389.530	3.264.485
AD	Algemene Dekkingsmiddelen	118.532.729	120.576.248	307.000	120.883.248
	Mutatie reserves	8.614.724	16.598.259	5.540.234	22.138.493
Totaal Baten		**163.688.463**	**175.899.997**	**14.630.231**	**190.530.228**
Resultaat		**199.657**	**0**	**0**	**0**

Ruimte in de begroting

Ruimte begroting 2024	Primitief	Begroting t/m 6e wijziging	Wijziging	Begroting na wijziging
Saldo onvoorzien eenmalig	0	40.657	697.179	737.836
Saldo onvoorzien structureel	57.262	10.960	445.366	456.326
Saldo begroting 2024	199.657	0	0	0
Totale ruimte 2024	**256.919**	**51.617**	**1.142.545**	**1.194.162**

Voor een specificatie van de bedragen onder "wijziging" verwijzen wij u naar de verzameltabel met de reguliere begrotingswijziging.